

Energetske skupnosti

Potencial še ni dosežen

Vsebina

Odstavek

01–16 | **Glavna sporočila**

01–05 | Zakaj je to področje pomembno

06–16 | Kaj je Sodišče ugotovilo in kaj priporoča

17–86 | **Podrobneje o opažanjih Sodišča**

17–41 | EU je določila ambiciozen cilj, vendar ta ni dobro zasnovan, nima dovolj podpore, se ne spremlja dovolj ter verjetno ne bo dosežen

17–23 | Opredelitve energetske skupnosti v EU so nejasne in se v polovici revidiranih držav uporabljajo nedosledno

24–27 | Pričakovani prispevek energetske skupnosti k proizvodnji energije iz obnovljivih virov je bil precenjen

28–34 | Cilj EU je sicer ambiciozen, vendar ni dovolj relevanten in merljiv, države članice pa ga premalo podpirajo

35–41 | Spremljanje ni celovito, cilj EU za leto 2025 pa verjetno ne bo dosežen

42–86 | Revidirane države članice niso vzpostavile vseh potrebnih pogojev za razvoj energetske skupnosti

42–45 | Prenos direktiv EU je nepopoln

46–49 | O obvezni nacionalni oceni ovir je poročala polovica revidiranih držav članic

50–57 | Smernice so sicer bile pripravljene, vendar jih je brez strokovne pomoči pogosto težko razumeti

58–66 | Še vedno obstajajo vrzeli pri vključevanju državljanov in ranljivih gospodinjstev v energetske skupnosti

67–76 | Energetske skupnosti se kot proizvajalci energije iz obnovljivih virov srečujejo z velikimi zamudami pri priključitvi na omrežje

77–86 | Finančne spodbude za energetske skupnosti omogočajo dobe povrnitve naložb, ki so v skladu s cilji Strategije EU za sončno energijo

Prilogi

Priloga I – O reviziji

Priloga II – Obiskane energetske skupnosti

Priloga III – Odgovori držav članic na priporočila Sodišča

Kratice

Glosar

Odgovori Komisije

Časovnica

Revizijska ekipa

01

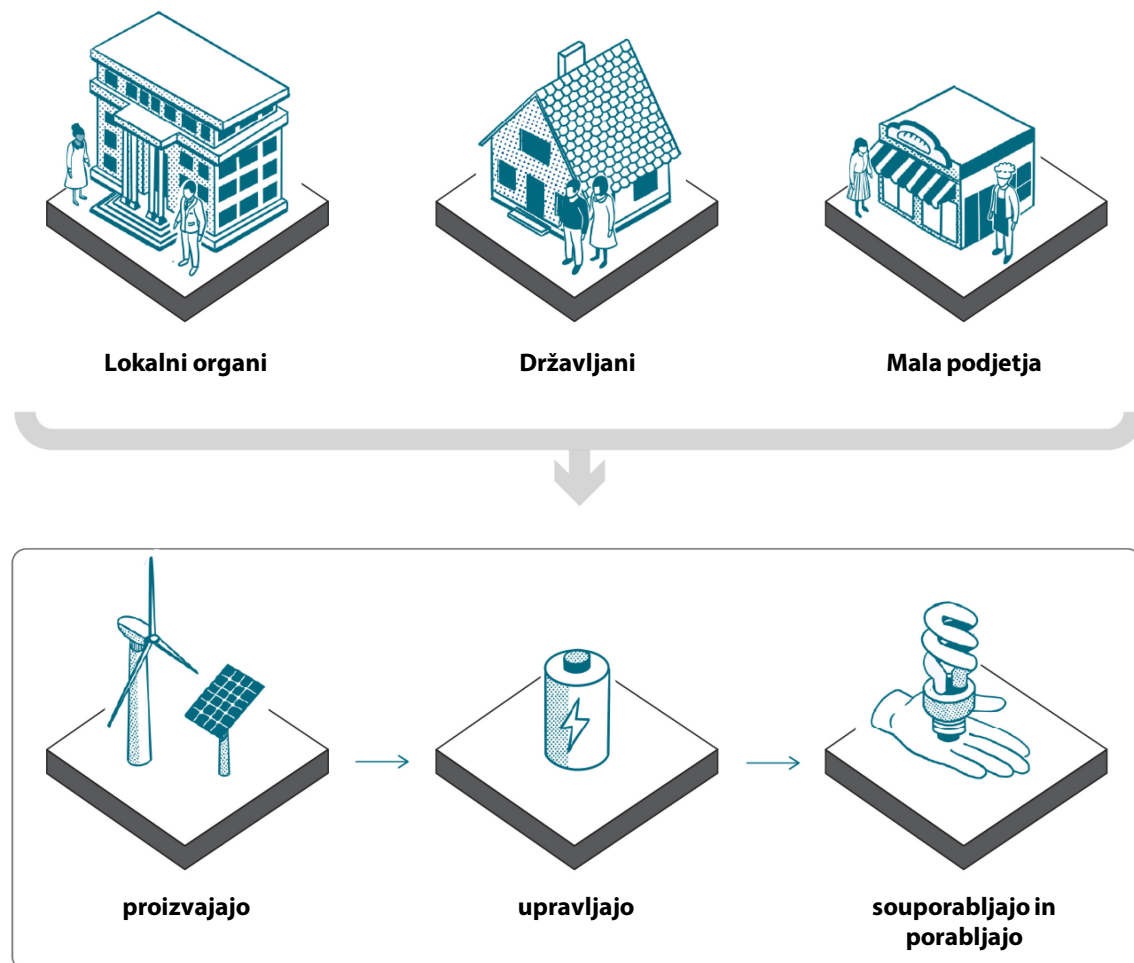
Glavna sporočila

Zakaj je to področje pomembno

- 01** Energija iz obnovljivih virov je ključna pri dolgoročni strategiji EU za podnebno nevtralnost do leta 2050 in pri doseganju energetskega prehoda EU. EU je določila [cilj](#) vsaj 42,5-odstotnega deleža energije iz obnovljivih virov do leta 2030 (povečanje s [25,4 %](#) leta 2024). Komisija je [ocenila](#), da bi lahko polovica državljanov EU do leta 2050 proizvedla do 50 % energije iz obnovljivih virov v EU¹.
- 02** Energetske skupnosti so pravni subjekti, ki **državljanom, malim podjetjem in lokalnim organom omogočajo proizvodnjo, upravljanje, souporabo in porabo lastne energije** (glej [sliko 1](#)). Komisija je **pravne opredelitve EU glede energetske skupnosti** določila v [Direktivi \(EU\) 2018/2001](#) o uporabi energije iz obnovljivih virov (RED II) in [Direktivi \(EU\) 2019/944](#) o notranjem trgu električne energije (IMED). V [Strategiji EU za sončno energijo iz leta 2022](#) je določila naslednji politični cilj (v nadaljnjem besedilu: cilj EU): EU in države članice si bodo skupaj prizadevale, da bi **do leta 2025 v vsaki občini z več kot 10 000 prebivalci vzpostavile vsaj eno energetske skupnosti, ki temelji na obnovljivih virih energije**. V [oceni učinka direktive RED II iz leta 2016](#) je navedla, da bi lahko energetske skupnosti imele do leta 2030 v EU v lasti več kot 50 GW zmogljivosti tako za proizvodnjo vetrne energije kot tudi sončne energije, kar je 17 % oziroma 21 % nameščene zmogljivosti.

¹ Evropska komisija, *In focus: Employment in EU's renewable energy sector*, 16. maj 2022, dostop 2. septembra 2025.

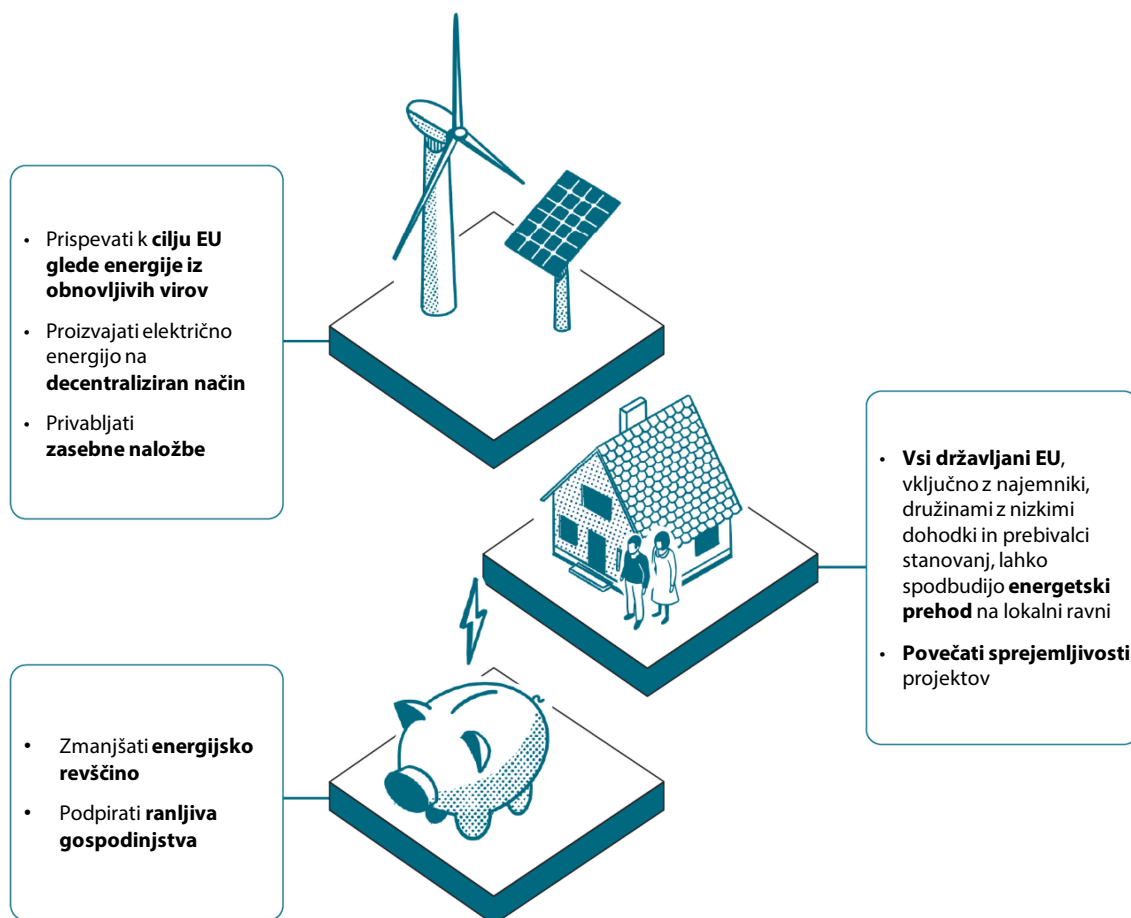
Slika 1 | Kaj je energetska skupnost?

Vir: Sodišče

03 Po mnenju Komisije bi lahko energetske skupnosti prinesle več koristi (glej [slika 2](#)).

Slika 2 | Pričakovane koristi energetskih skupnosti

Vir: Sodišče na podlagi [spletišča Komisije](#)

04 Sodišče je to revizijo izvedlo zaradi potenciala projektov na področju energije iz obnovljivih virov, ki jih izvajajo te skupnosti, za **pospešitev energetskega prehoda** ter zaradi **potrebe, da ta prehod vključuje državljane** in da **bo cenovno dostopen za vse**, da bi se tako okrepila socialna razsežnost energetske unije. Pričakuje, da bo s svojim delom podprlo razvoj energetskih skupnosti v EU, saj v tem poročilu predstavlja glavne izzive teh skupnosti in predlaga morebitne rešitve ter tako prispeva k prenovitvi direktive o energiji iz obnovljivih virov in izvajanju prihodnjega energetskega svežnja za državljane.

05 Sodišče je ocenilo, ali so Komisija in štiri države članice (**Nizozemska, Poljska, Italija in Romunija**) dosegle cilj EU in **uspešno spodbujale energetske skupnosti**, da bi zagotovile njihove pričakovane koristi. Preverilo je zlasti, ali je Komisija določila dobro zasnovane **cilje EU**, ki so jih podprle države članice, ter ali so bili ti ustrezno spremljani in na dobri poti, da se dosežejo. Preučilo je tudi, ali so Komisija in države članice vzpostavile **prave pogoje** za uspešno delovanje skupnosti. Za več podrobnosti o obsegu revizije in revizijskem pristopu Sodišča glej [Prilogo I](#), za seznam skupnosti, ki jih je Sodišče obiskalo, pa [Prilogo II](#).

Kaj je Sodišče ugotovilo in kaj priporoča

06 Sodišče ugotavlja, da je malo verjetno, da bo imela EU do leta 2025 v vsaki občini z več kot 10 000 prebivalci vsaj eno energetska skupnost, ki temelji na obnovljivih virih energije, saj je do januarja 2025 dosegla le 27 % tega cilja. Ta cilj je ambiciozen, vendar ne zajema pričakovanih koristi energetskih skupnosti, se ne spremlja v celoti, države članice pa ga niso uradno podprle. Sodišče je kljub primerom dobre prakse v izbranih državah članicah z dobro razvitimi energetskimi zadrugami ocenilo tudi, da bi lahko imele energetske skupnosti do leta 2030 v lasti 4 % zmogljivosti za proizvodnjo sončne in vetrne energije, kar je manj kot 21 % oziroma 17 %, kolikor je Komisija navedla v oceni učinka direktive RED II. Poleg tega vlade niso ustvarile vseh potrebnih pogojev za podporo razvoju skupnosti, saj zlasti niso obravnavale nerešenih regulativnih vidikov in zamud pri priključitvi na omrežje, ki so pogosto posledica prezasedenosti omrežja v času največje obremenjenosti, kar bi se lahko reševalo s shranjevanjem energije. Nacionalni organi so Sodišču posredovali svoje odzive na ta priporočila (glej *Prilogo III*).

EU je določila ambiciozen cilj, vendar ta ni dobro zasnovan, nima dovolj podpore, se ne spremlja dovolj ter verjetno ne bo dosežen

07 Sodišče je ugotovilo, da so opredelitve EU glede skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in energetskih skupnosti državljanov nejasne. Čeprav je Komisija izdala smernice za pojasnitev teh opredelitev, so nacionalni organi in deležniki poudarili njihovo dvoumnost in posledično zmedo. Dve od štirih revidiranih vlad uporabljata koncepte energetskih skupnosti, ki niso usklajeni z opredelitvami EU. Pri analizi Sodišča se je pokazalo tudi, da imajo državljani različne pravne možnosti, da skupaj namestijo in upravljajo obrate za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, souporabljajo proizvedeno energijo ali prodajajo presežno električno energijo, vendar Komisija ni izdala smernic, v katerih bi te možnosti pojasnila. Stanje je nejasno zlasti za stanovanjske stavbe, v katerih je leta 2023 živel 48 % prebivalcev EU, predvsem če energetskih skupnosti ni mogoče enostavno ustanoviti prek obstoječih združenj lastnikov, ustanovljenih za upravljanje stavb (glej odstavke *17–23*).

Priporočilo 1

Pojasniti dostop stanovanj do proizvodnje, souporabe in prodaje energije iz obnovljivih virov

Komisija naj objavi smernice in najboljše prakse o pravnih možnostih, kako lastnike stanovanj – neposredno ali prek združenj lastnikov – vključevati v proizvodnjo, souporabo in prodajo energije iz obnovljivih virov.

Ciljni rok za izvedbo: december 2026.

- 08** Sodišče je prišlo do zaključka, da so bila pričakovanja iz [ocene učinka direktive RED II](#), ki jo je Komisija izvedla leta 2016, preveč optimistična. Glede na posodobljeno napoved za **Nizozemsko**, kjer so energetske zadruga že dobro razvite, bi lahko te do leta 2030 imele v lasti približno 4 % zmogljivosti tako za proizvodnjo sončne energije in kot tudi vetrne energije, kar je manj od pričakovanj iz leta 2016, skladno s katerimi naj bi ta deleža znašala 21 % oz. 17 % (glej odstavke [24–27](#)).
- 09** Čeprav je Komisija cilj EU za energetske skupnosti oblikovala na podlagi posvetovanja z deležniki, Sodišče ni našlo utemeljitve, kako je bil ta cilj določen. Poleg tega je cilj sicer ambiciozen, specifičen in časovno opredeljen, vendar je težko merljiv in ni dovolj relevanten (npr. ne zajema zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in števila vključenih državljanov). Poleg tega Komisija ni analizirala, ali je ta cilj dosegljiv. Polovica revidiranih držav članic (**Italija** in **Poljska**) je v svoje nacionalne energetske in podnebne načrte vključila cilje za energetske skupnosti, vendar ti niso bili v celoti usklajeni s cilji EU. Komisija ni priporočila sprememb, saj v skladu s [pravom EU](#) ni treba opredeliti nacionalnih ciljev. To, da cilj EU v načrtih držav članic ni upoštevan, kaže na nizko raven nacionalne odgovornosti in povečuje tveganje, da EU svojega cilja ne bo izpolnila (glej odstavke [28–34](#)).

Priporočilo 2

Oblikovati cilje SMART za energetske skupnosti ter jih upoštevati v nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih

- (a) Komisija naj **na podlagi ustrezne utemeljitve** oblikuje **cilje SMART**, ki bi se nanašali na pričakovane koristi energetskih skupnosti, kot je število vključenih državljanov ali zmogljivost energetskih skupnosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov.
- (b) Komisija naj pri prenovitvi uredbe o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov razmisli o tem, da bi predlagala, da se **v nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih obvezno navedejo cilji glede energetskih skupnosti**, ki bodo usklajeni z ustreznimi strategijami in akcijskimi načrti EU.

Ciljni rok za izvedbo: december 2027.

10 Komisija je leta 2024 spremljala število energetskih skupnosti na podlagi popisa, ki so ga priložnostno pripravili svetovalci. Vendar ti podatki ne izvirajo iz zanesljivih in doslednih nacionalnih registrov energetskih skupnosti. Komisija je državam članicam zagotovila nekaj smernic o registraciji skupnosti, vendar te smernice niso bile dovolj osredotočene na ključne elemente, potrebne za spremljanje na ravni EU. Poleg tega niti Komisija niti države članice niso spremljale napredka pri doseganju cilja EU ali poročale o njem. Sodišče ocenjuje, da je EU do začetka leta 2025 dosegla približno 27 % svojega cilja, zato je zelo malo verjetno, da bi ga do konca leta 2025 tudi dosegla. Vendar obstaja tudi razlog za optimizem, in sicer hitra rast skupnosti v **Italiji** in na **Poljskem** od januarja do junija 2025 (glej odstavke [35–41](#)).

Priporočilo 3

Izboljšati registracijo in spremljanje energetskih skupnosti

Komisija naj objavi izboljšane smernice za države članice o tem, kako registrirati in spremljati energetske skupnosti.

Ciljni rok za izvedbo: december 2026.

Revidirane države članice niso vzpostavile vseh potrebnih pogojev za razvoj energetskih skupnosti

- 11** Štiri leta po rokih za prenos je od štirih revidiranih držav članic le **Italija** dokazala prenos vseh členov obeh direktiv, ki se nanašajo na energetske skupnosti. Komisija je opravila zahtevana preverjanja prenosa in nadalje ukrepala v zvezi s primeri, v katerih prenos ni bil izveden, tako da je izdala uradne opomine in obrazložena mnenja. Vendar preostalih primerov nepopolnega prenosa direktiv ni predložila Sodišču Evropske unije (glej odstavke [42–45](#)).
- 12** Samo **Poljska** in **Nizozemska** sta objavili nacionalno oceno ovir za energetske skupnosti in njihovega potenciala, kakor se zahteva z direktivo RED II. Brez takih ocen obstaja tveganje, da nacionalni ukrepi in ukrepi EU ne bodo uspešni, rast skupnosti pa se bo zato upočasnila (glej odstavke [46–49](#)).

Priporočilo 4

Poročati o oceni ovir in potenciala pri razvoju skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov

Italijansko ministrstvo za okolje in energetska varnost ter romunsko ministrstvo za energijo naj **ocenita obstoječe ovire in potencial pri razvoju skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov**.

Ciljni rok za izvedbo: julij 2027.

- 13** Smernice Komisije za države članice so bile na splošno uspešne. Na **Nizozemskem** je podpora skupnostim na nacionalni ravni strukturirana, praktična in lahko dostopna. Na **Poljskem**, v **Italiji** in **Romuniji** pa so informacije bolj razdrobljene ali težko razumljive brez strokovne pomoči, kar negativno vpliva na skupnosti (glej odstavke [50–57](#)).
- 14** Nobena od revidiranih držav članic ni sprejela posebnih pravnih določb za dejavno spodbujanje udeležbe državljanov v energetskih skupnostih. Kar zadeva podporo ranljivim gospodinjstvom, je le **Romunija** sprejela namensko zakonodajo. Vendar je **Nizozemska** vseeno pripravila spodbude za zaščito vloge državljanov, **Italija** pa za ranljiva gospodinjstva. Komisija je zagotovila specifične smernice o vključevanju državljanov. Zagotovila je tudi smernice o vključevanju ranljivih gospodinjstev, vendar te od takrat niso bile posodobljene, deležniki, s katerimi se je Sodišče srečalo, pa jih niso poznali (glej odstavke [58–66](#)).

Priporočilo 5

Spodbujati vlogo državljanov in ranljiva gospodinjstva

- (a) Komisija naj posodobi in razširja smernice o **vključevanju ranljivih gospodinjstev** v energetske skupnosti in o **oblikovanju spodbud** za energetske skupnosti, da to storijo.
- (b) Poljsko ministrstvo za podnebje in okolje, italijansko ministrstvo za okolje in energetska varnost ter romunsko ministrstvo za energijo naj oblikujejo določbe za **spodbujanje vloge državljanov** v energetskih skupnostih.

Ciljni rok za izvedbo: december 2026.

- 15** Sodišče je za **Nizozemsko** in **Poljsko** ugotovilo, da zamude in zavrnitve pri priključitvi na omrežje, do katerih prihaja zaradi prezasedenosti omrežja, upočasnjujejo razvoj energetskih skupnosti. Upravljalci omrežij bi lahko te priključitve pospešili, če bi energetske skupnosti zagotavljale storitve prožnosti, kot je shranjevanje energije, kar bi prispevalo k zmanjšanju preobremenjenosti omrežja v času največje porabe ali proizvodnje. Tako bi lahko energetske skupnosti porabile več lokalno proizvedene električne energije in s tem zmanjšale prezasedenost omrežja. Komisija je sprejela več ukrepov za podporo shranjevanju električne energije, vendar ne posebej za energetske skupnosti (glej odstavke [67–76](#)).

Priporočilo 6

Podpirati shranjevanje energije

- (a) Komisija naj v prihodnjem energetskega svežnju za državljane pozove države članice, da spodbudijo energetske skupnosti k **razvoju rešitev za shranjevanje energije** .
- (b) Nizozemsko ministrstvo za podnebje in zeleno rast ter poljsko ministrstvo za podnebje in okolje naj **energetskim skupnostim zagotovita spodbude za razvoj shranjevanja energije** (ločeno ali v kombinaciji s proizvodnjo energije iz obnovljivih virov) ali drugih **storitev prožnosti** , da se prispeva k zmanjšanju prezasedenosti omrežja.

Ciljni rok za izvedbo: (a) december 2026 in (b) julij 2027.

16 Javna podpora na **Nizozemskem, Poljskem** in v **Italiji** omogoča dobe povrnitve naložb, ki so skladne s pričakovanji Komisije (krajše od desetih let). Sodišče je ugotovilo, da je nizozemski obnovljivi sklad za zmanjševanje tveganja projektov v zgodnji fazi uspešen način uporabe javnih sredstev. V **Romuniji** pomanjkanje subvencij negativno vpliva na ustanavljanje energetske skupnosti. Člani skupnosti v vseh štirih revidiranih državah članicah za porabo električne energije, ki jo proizvedejo sami ali drugi člani, ne plačujejo zadevnih omrežnin, ampak vseeno ostajajo priključeni na omrežje, ki ga koristijo, ko samooskrba ni zadostna ali je ni. Vendar nobena od revidiranih držav ni uradno ocenila, kako znižane pristojbine, samooskrba in souporaba energije vplivajo na druge odjemalce. To tveganje je bilo poudarjeno tudi na **Nizozemskem**, kjer so proizvajalci-odjemalci in zadruga zelo razširjeni (glej odstavke [77–86](#)).

Podrobneje o opažanjih Sodišča

EU je določila ambiciozen cilj, vendar ta ni dobro zasnovan, nima dovolj podpore, se ne spremlja dovolj ter verjetno ne bo dosežen

Opredelitve energetske skupnosti v EU so nejasne in se v polovici revidiranih držav uporabljajo nedosledno

- 17** EU je opredelila dve vrsti energetske skupnosti: **skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov** v skladu s prenovljeno direktivo o energiji iz obnovljivih virov (RED II) in **energetske skupnosti državljanov** v skladu z direktivo o notranjem trgu električne energije (IMED). V teh opredelitvah so opisane minimalne zahteve za zagotovitev, da energetske skupnosti vodijo državljani ter da so te vključujoče in osredotočene predvsem na okoljske in socialne cilje ter ne na dobiček. Države članice bi morale uvesti koncepte energetske skupnosti, ki so usklajeni s temi opredelitvami EU. Sodišče je preučilo, ali so opredelitve EU glede energetske skupnosti jasne in ali so se ustrezno uporabljale na nacionalni ravni.

18 Sodišče je ugotovilo, da so pravne opredelitve EU glede skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in energetske skupnosti državljanov nejasne: v nekaterih vidikih se razlikujejo, vendar tudi prekrivajo. Skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov lahko na primer proizvajajo le energijo iz obnovljivih virov, energetske skupnosti državljanov pa tudi električno energijo iz neobnovljivih virov. Prekrivajo se v smislu upravljanja in namena (glej [sliko 3](#)). Čeprav je Komisija izdala smernice, da bi pojasnila opredelitve energetske skupnosti, so nacionalni organi in deležniki² poudarili dvoumnost teh smernic in posledično zmedo. V [okviru 1](#) so prikazani primeri energetske skupnosti.

Slika 3 | Energetske skupnosti državljanov in skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov – ključne razlike in skupna načela

Vir: Sodišče na podlagi Uredbe (EU) 2018/2001 in Uredbe (EU) 2019/944

² Glej na primer [Q&A: What are „citizen’ and „renewable’ energy communities?](#), REScoop.eu, 2019; [Citizens’ Energy Package: citizens’ engagement, energy communities and prosumerism](#), Evropski ekonomsko-socialni odbor, 2025, odstavka 1.2 in 5.5.

Okvir 1

Primeri energetske skupnosti

„La Buona Fonte“ je italijanska skupnost na področju energije iz obnovljivih virov, ustanovljena leta 2021. Na zapuščeni šoli je namestila sončno elektrarno z močjo 19 kW, ki proizvede 20 MWh na leto, pri čemer tretjino te električne energije souporablja 25 članov. Leta 2024 je svoje prihodke v višini 1 500 EUR uporabila za socialne projekte, kot so urbana oprema in šolske dejavnosti.

Nizozemska energetska zadruga „Vrijstad Energie“ je bila ustanovljena leta 2014 in ima 375 članov. Upravlja strešne solarne sisteme in solarne parke (1,3 MW) ter vetrne elektrarne (6 MW). Poleg tega javnost obvešča o energiji iz obnovljivih virov in varčevanju z energijo.

*Parkirišče s solarnimi paneli, ki proizvajajo električno energijo iz obnovljivih virov in omogočajo polnjenje električnih avtomobilov
(© Amar Sjaauw En Wa)*

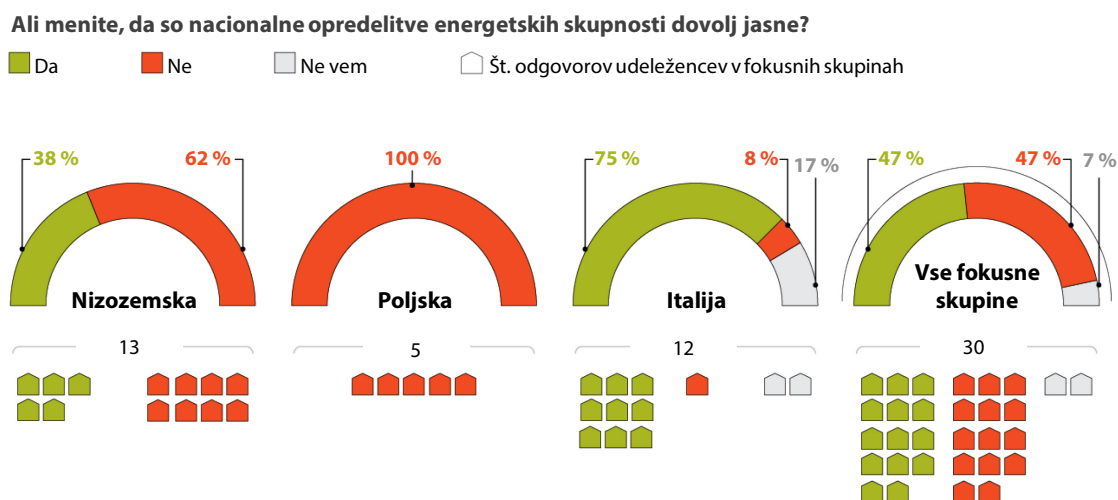

Člana skupnosti pred vetrnimi elektrarnami

- 19** Sodišče je ugotovilo, da dve od štirih revidiranih držav članic uporabljata koncepte energetske skupnosti, ki niso usklajeni z opredelitvami EU. Glede na stanje julija 2025 je imela **Nizozemska** samo energetske zadrug: organizacije v lasti državljanov, katerih člani skupaj proizvajajo in souporabljajo energijo iz obnovljivih virov ali trgujejo z njo, vendar ta koncept ne temelji na pravnem okviru EU. V novi zakonodaji, ki velja od leta 2026, je **sprejela** enotno opredelitev energetske skupnosti, ki zajema tako skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov kot tudi energetske skupnosti državljanov. **Poljska** je opredelitvi skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in energetske skupnosti državljanov **prenesla v svojo zakonodajo** z enim samim konceptom: „energetske skupnosti državljanov“, da bi se izognila dvema opredelitvama energetske skupnosti s podobnimi dejavnostmi. Uporablja tudi dva starejša nacionalna pravna koncepta, in sicer **energetske zadrug** in **energetske grozde**, ki so podobni energetskim skupnostim, vendar ne temeljijo na pravnem okviru EU. Poleg tega priznava tudi organizacijske strukture s specifičnim pravnim statusom³ (kolektivni proizvajalci-odjemalci, virtualni proizvajalci-odjemalci in proizvajalci-odjemalci najemniki).
- 20** Sodišče v tem poročilu zaradi poenostavitve uporablja besedo „skupnosti“ za energetske skupnosti v štirih revidiranih državah članicah, vključno z nizozemskimi zadrugami ter poljskimi zadrugami in grozdi, saj imajo ti podobne cilje, tudi če ne ustrezajo uradnim opredelitvam EU.
- 21** Polovica udeležencev v fokusnih skupinah Sodišča je menila (glej **Prilogo I**), da so nacionalne opredelitve energetske skupnosti nejasne (glej **slika 4**).

³ Life Loop, ConnectHeat, Comanage, Tandems: *Enabling frameworks for energy communities: a state of play*, Energy Cities, 2025, str. 24.

Slika 4 | Polovica udeležencev fokusnih skupin meni, da so nacionalne opredelitve energetskih skupnosti nejasne

Vir: Sodišče na podlagi fokusnih skupin

- 22** Pri analizi Sodišča se je pokazalo tudi, da lahko državljani v skladu z direktivama EU za izvajanje dejavnosti, ki so podobne tistim v okviru skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in energetskih skupnosti državljanov, uporabljajo alternativne organizacijske modele, kot je skupna samooskrba, vendar se te od njih razlikujejo po zahtevah glede ustanovitve, upravljanju, namenu in zagotovljenih koristih. Ta raznolikost sicer omogoča prožnost, vendar lahko tudi oteži uvajanje energetskih skupnosti. To je zlasti pomembno za stanovanjske stavbe, v katerih je leta 2023 živelo 48 % prebivalstva EU in katerih stanovalci so že kolektivno organizirani (glej [okvir 2](#)). Komisija ni izdala smernic, v katerih bi pojasnila različne možnosti, ki so na voljo lastnikom stanovanj – od preproste skupne samooskrbe do v celoti vzpostavljene energetske skupnosti – da bi tako podprla ozaveščene odločitve in sodelovanje v energetskih skupnostih. Poljska in Romunija sta navedli, da bi bile take smernice koristne.

Okvir 2

Energetske skupnosti v večstanovanjskih stavbah

Večstanovanjske stavbe imajo velike površine za namestitev sončnih panelov. V skladu z direktivo RED II se lahko lastniki stanovanj povežejo kot „skupaj delujoči samooskrbovalci z energijo iz obnovljivih virov“, pri čemer se lahko več odjemalcev, ki se „nahajajo“ v isti stavbi ali istem večstanovanjskem bloku, organizira za proizvodnjo, porabo, shranjevanje in prodajo samoproducirane električne energije iz obnovljivih virov. Države članice lahko dovolijo take ureditve, ne da bi bilo treba ustanoviti pravni subjekt. V štirih revidiranih državah članicah se lahko lastniki stanovanj kolektivno organizirajo, da:

- namestijo naprave za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov,
- souporabljajo energijo: bodisi energijo, proizvedeno za skupne prostore, uporabljajo za znižanje računov stanovalcev bodisi proizvedeno energijo – ali koristi, ustvarjene s prodajo energije – razdelijo med stanovalce,
- prodajajo proizvedeno energijo.

Isti odjemalci lahko gredo še dlje in izvajajo druge dejavnosti ali se povežejo s stanovalci drugih stavb ali malimi podjetji, in sicer z vzpostavitvijo energetske skupnosti. To morajo storiti kot pravna oseba. Po mnenju Komisije se kot energetska skupnost ne morejo registrirati prek obstoječega združenja lastnikov (pravna struktura za kolektivno delovanje in upravljanje skupnih prostorov), saj je članstvo v takih združenjih zakonsko predpisano. Nasprotno pa mora biti članstvo v energetske skupnosti prostovoljno in odprto. Namesto tega morajo lastniki stanovanj za vzpostavitev energetske skupnosti – enako kot lastniki hiš – ustanoviti popolnoma nov in ločen pravni subjekt. Zahteva po vzpostavitvi dodatne upravne strukture – poleg obstoječe za upravljanje stavbe – je lahko za lastnike stanovanj nejasna in obremenjujoča, kar negativno vpliva na uvajanje energetskih skupnosti.

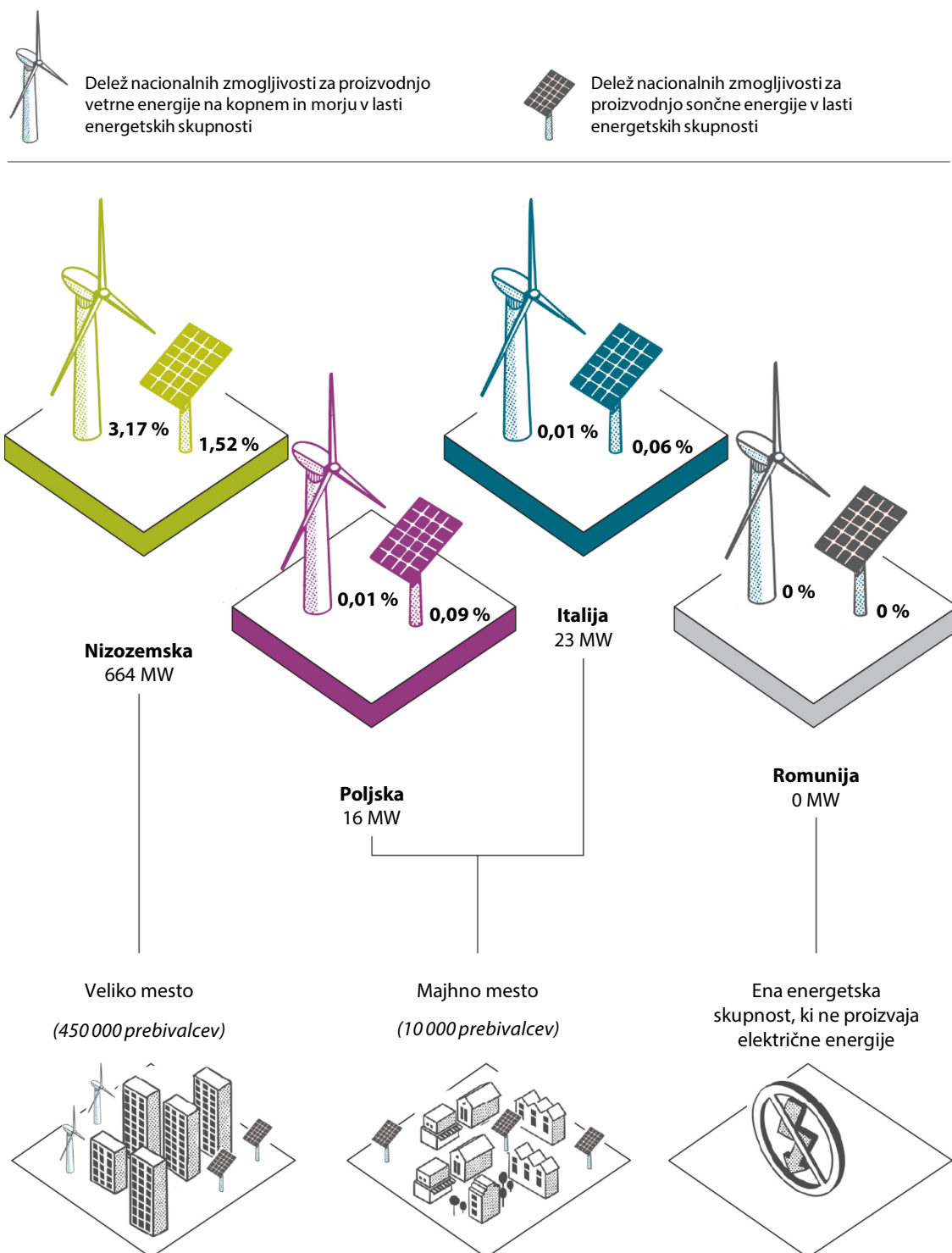
- 23** Na vključevanje državljanov v energetske skupnosti lahko negativno vplivajo naslednji dejavniki: nejasne opredelitve EU glede energetskih skupnosti, nedosledna uporaba teh konceptov v dveh revidiranih državah članicah in nejasnosti glede različnih organizacijskih modelov, v skladu s katerimi lahko državljanji skupaj nameščajo obrate za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, souporabljajo proizvedeno energijo ali prodajajo presežno električno energijo. Poleg tega lahko zaradi teh dejavnikov pride do zamud pri vzpostavljanju energetskih skupnosti.

Pričakovani prispevek energetske skupnosti k proizvodnji energije iz obnovljivih virov je bil precenjen

- 24** Komisija je v [oceni učinka direktive RED II iz leta 2016](#) upoštevala [študijo svetovalca](#), tj. družbe CE Delft⁴, ter navedla, da bi lahko energetske skupnosti imele do leta 2030 v EU v lasti več kot 50 GW zmogljivosti za proizvodnjo vetrne energije kot tudi sončne energije, kar je 17 % oziroma 21 % nameščene zmogljivosti. Pričakovanja Komisije so temeljila na širokem konceptu energetske skupnosti, saj opredelitve EU iz direktiv še niso bile sprejete. Devet let pozneje je Sodišče preverilo, ali je bila ta ocena realna.
- 25** Na [sliki 5](#) je prikazana zmogljivost energetske skupnosti v revidiranih državah članicah za proizvodnjo sončne in vetrne energije za leto 2024. Na **Poljskem** in v **Italiji** so januarja 2025 energetske skupnosti pomenile približno 0,1 % zmogljivosti za proizvodnjo sončne energije in 0,01 % zmogljivosti za proizvodnjo vetrne energije. Zadevna deleža **nizozemskih** energetske skupnosti sta bila višja: 1,5 % oz. 3,2 %. Skupno proizvedena energija teh skupnosti bi lahko na **Nizozemskem** zadoščala za oskrbo velikega mesta, na **Poljskem** ali v **Italiji** pa za oskrbo manjšega. Edina energetska skupnost v **Romuniji** ne proizvaja električne energije.

⁴ CE Delft, *The potential of energy citizens in the European Union*, september 2016.

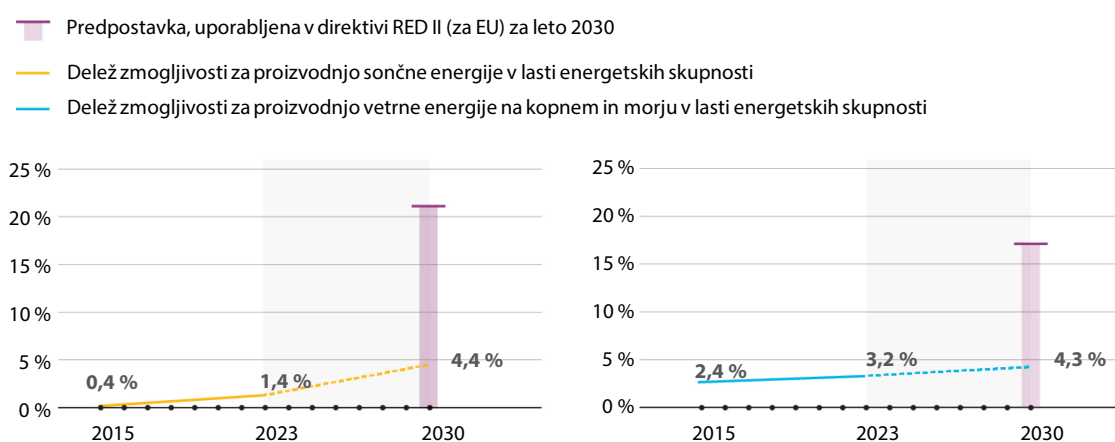
Slika 5 | Delež energetskih skupnosti v zmogljivostih za proizvodnjo sončne in vetrne energije v revidiranih državah članicah (2024)

Vir: Sodišče na podlagi podatkov Eurostata, poljskega nacionalnega regulativnega organa ter ministrstva za podnebje in okolje, nizozemske fundacije [Hier](#), italijanske agencije Gestore dei Servizi Energetici (GSE) in romunskega ministrstva za energijo

26 Družba CE Delft⁵ je leta 2024 na podlagi podatkov iz leta 2023 objavila štiri napovedi glede potenciala energetskih zadrug na **Nizozemskem** do leta 2030. Nizozemske energetske zadruge so danes že dobro razvite, zato je ta napoved zanesljivejša od tiste v **oceni učinka iz leta 2016, ki jo je opravila Komisija**. Pri analizi Sodišča (glej **sliko 6**) se je pokazalo, da bi lahko energetske zadruge na **Nizozemskem** leta 2030 pomenile približno **4,4 % zmogljivosti za proizvodnjo sončne energije** in **4,3 % zmogljivosti za proizvodnjo vetrne energije**, kar je precej manj od 21 % oz. 17 %, ocenjenih leta 2016.

Slika 6 | Delež zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov v lasti energetskih skupnosti na Nizozemskem

Opomba: Sodišče je analizo družbe CE Delft prilagodilo tako, da je dodalo nacionalno zmogljivost vetrnih elektrarn na morju (ki ni bila vključena v prvotno analizo, ki jo je opravila družba), pri čemer je predpostavljalo, da energetske zadruge niso lastnice teh sredstev za proizvodnjo energije, in sicer zaradi njihovih stroškov. Poleg tega je uporabilo najbolj realističen scenarij po mnenju družbe CE Delft.

Vir: analiza Sodišča na podlagi naslednjih dokumentov: *The potential of energy citizens in the European Union*, CE Delft, 2016; *Potential energy communities. Study into the potential of energy communities in the Netherlands*, CE Delft, 2024; *Electricity production capacities for renewables and wastes*, Eurostat, 2025; *Development Framework for Offshore Wind Energy*, dokument, izveden po naročilu nizozemskega sveta ministrov, 2022

27 Sodišče glede na navedeno meni, da je bila napoved v **oceni učinka direktive RED II iz leta 2016** glede pričakovanega deleža energetskih skupnosti v zmogljivostih za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov preveč optimistična.

⁵ CE Delft, *Potential energy communities. Study into the potential of energy communities in the Netherlands*, oktober 2024.

Cilj EU je sicer ambiciozen, vendar ni dovolj relevanten in merljiv, države članice pa ga premalo podpirajo

- 28** Komisija je v [Strategijo EU za sončno energijo](#) vključila cilj za energetske skupnosti: „EU in države članice si bodo skupaj prizadevale, da bi: [...] do leta 2025 v vsaki občini z več kot 10 000 prebivalci vzpostavile vsaj eno energetska skupnost, ki temelji na obnovljivih virih energije“. Pojasnila je, da je ta cilj rezultat ponavljajočega se političnega postopka. Pri tem je upoštevala mnenje Evropskega parlamenta⁶ in [dokument o stališču](#) organizacij REScoop.eu in Energy Cities⁷, ki ju je pridobila pri posvetovanju z deležniki o Strategiji EU za sončno energijo. Sodišče ni našlo utemeljitve, kako je bil določen cilj EU, kot ga je predlagala Komisija, in sicer ne v Strategiji EU za sončno energijo ali oceni učinka iz leta 2016 ne v katerem koli drugem javnem ali internem dokumentu Komisije.
- 29** Sodišče je ocenilo, ali je ta cilj specifičen, merljiv, dosegljiv, relevanten in časovno opredeljen (SMART). Ugotavlja, da je cilj EU ambiciozen, kar kaže, da EU podpira razvoj energetskih skupnosti. Poleg tega je cilj **specifičen** (število energetskih skupnosti, ki temeljijo na obnovljivih virih energije) in **časovno opredeljen** (do leta 2025).
- 30** Vendar je **težko merljiv**: izraz „energetska skupnost, ki temelji na obnovljivih virih energije“, naveden v cilju, ni skladen z uradnimi opredelitvami EU glede energetskih skupnosti (glej odstavek [18](#)). Po mnenju Komisije cilj zajema skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, pa tudi tiste energetske skupnosti državljanov, ki proizvajajo električno energijo iz obnovljivih virov. Poleg tega ni smernic, v katerih bi bilo navedeno, kaj bi moral cilj vključevati – na primer, ali zajema različne nacionalne opredelitve energetskih skupnosti, kot so energetske zadrage na **Nizozemskem** in **Poljskem** (glej odstavek [19](#)) ali druge organizacijske oblike skupne samooskrbe.

⁶ Skupina Zeleni/ESZ, [pismo predsednici von der Leyen](#), 2022, str. 2 in 3.

⁷ REScoop.EU in Energy Cities, [Position paper on Consultation on the EU solar strategy - common response](#), 2022.

31 Poleg tega Komisija ni analizirala, ali je ta cilj **dosegljiv**. Sodišče meni tudi, da ni dovolj **relevanten**, kar zadeva pričakovane koristi skupnosti (glej [sliko 2](#)). Tako na primer s ciljem ni količinsko opredeljeno število sodelujočih državljanov niti se z njim ne meri zmogljivost za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. Z vključitvijo in spremljanjem obeh vidikov bi se bolje poudaril prispevek državljanov k energetskega prehodu. Komisija je te vidike že obravnavala v oceni učinka, nekatere države članice pa jih spremljajo (glej [okvir 3](#)). Poleg tega je organizacija REScoop.eu⁸ navedla, da se s sedanjim sistemom spremljanja ne zagotavlja dovolj informacij o prispevku energetske skupnosti k proizvodnji energije iz obnovljivih virov ali krepitvi vloge državljanov pri energetskega prehodu.

Okvir 3

Primeri držav članic, ki spremljajo število članov skupnosti in zmogljivost za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov

Na **Nizozemskem** fundacija HIER, ki jo sofinancira vlada, spremlja število članov skupnosti in zmogljivost za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in pripravlja ocene (podatki za prejšnje leto oz. konzervativna pavšalna ocena).

V **Italiji** nacionalna agencija za spodbujanje energije iz obnovljivih virov (GSE) za vsako skupnost spremlja proizvodno zmogljivost in vrsto, osebne podatke članov ter druge podatke, kot je zmogljivost shranjevanja.

Na **Poljskem** nacionalni podporni center za kmetijstvo spremlja število članov vsake energetske skupnosti ter proizvodno zmogljivost in vrsto.

Vir: spletišče fundacije Hier; spletišče agencije GSE; spletišče nacionalnega podpornega centra za kmetijstvo.

32 V skladu z [uredbo o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov](#)⁹ morajo države članice v svoje nacionalne energetske in podnebne načrte vključiti, „[k]adar je ustrezno, drug[e] nacionaln[e] načrtan[e] potek[e] in cilj[e], vključno [za] skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov“. Sodišče je preverilo, ali so vlade podprle cilj EU tako, da so ga upoštevale v svojih nacionalnih energetskega in podnebnih načrtih.

⁸ REScoop.eu, [Response to the Commission's call for evidence on the Citizens Energy Package](#), september 2025, str. 18.

⁹ [Uredba \(EU\) 2018/1999](#) o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, Priloga I

- 33** Sodišče je ugotovilo, da je v skladu s smernicami Komisije¹⁰ vključitev ciljev za energetske skupnosti v nacionalne energetske in podnebne načrte prostovoljna, kar je v skladu z besedilom uredbe. Zato sta cilje za energetske skupnosti v svoje načrte vključili samo **Italija in Poljska** (glej **okvir 4**), vendar ti niso bili v celoti usklajeni s ciljem EU. Komisija v priporočilih o osnutkih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov ni obravnavala neobstoja ciljev v zvezi z energetskimi skupnostmi, kadar teh ni bilo ali niso bili usklajeni, saj v skladu z **uredbo o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov** nacionalni cilji niso zakonsko zahtevani.

Okvir 4

Cilji za energetske skupnosti v Italiji in na Poljskem

Italija je v svojem nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu navedla ukrep mehanizma za okrevanje in odpornost v vrednosti 2,2 milijarde EUR. Ukrep se nanaša na skupno samooskrbo in skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov v občinah z manj kot 5 000 prebivalci, njegov cilj pa je izgradnja vsaj 2 GW zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov do leta 2026. Vendar ni usklajen s ciljem EU, določenim za občine z več kot 10 000 prebivalci, in ne vključuje cilja glede števila skupnosti. **Italija** je julija 2025 cilj iz mehanizma za okrevanje in odpornost **razširila** na občine z do 50 000 prebivalci.

Poljska je ocenila, da bi lahko imela 300 energetskih skupnosti (kar je tretjina od 881 poljskih občin z več kot 10 000 prebivalci) do leta 2030 in ne do leta 2025, kot je navedeno v cilju EU.

Vir: končni posodobljeni italijanski nacionalni energetski in podnebni načrt, junij 2024; osnutek posodobljenega poljskega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta, marec 2024 (končni posodobljeni načrt ni bil objavljen)

- 34** Sodišče na splošno ugotavlja, da je Komisija cilj EU za energetske skupnosti oblikovala na podlagi posvetovanja z deležniki, vendar ni našlo utemeljitve, kako je bil ta cilj določen. Cilj je sicer ambiciozen, specifičen in časovno opredeljen, vendar ni povsem relevanten in je težko merljiv, Komisija pa ni preučila, ali ga je mogoče doseči. Poleg tega države članice v svojih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih cilja EU ne upoštevajo v celoti, kar kaže na nizko nacionalno odgovornost. Zaradi teh omejitev bi lahko bila politika EU manj uspešna.

¹⁰ Evropska komisija, **Obvestilo Komisije o smernicah državam članicam za posodobitev nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov za obdobje 2021–2030**, 2022; obrazložena predloga iz Priloge I (del I, oddelek A) k uredbi o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov za pripravo posodobljenih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov.

Spremljanje ni celovito, cilj EU za leto 2025 pa verjetno ne bo dosežen

- 35** Sodišče je ocenilo, ali je Komisija vzpostavila sistem spremljanja, ki temelji na zanesljivih in doslednih podatkih, za spremljanje napredka pri doseganju cilja EU, in sicer v skladu z [zavezo Komisije¹¹](#), da bo „na letni ravni spremljala napredek pri izvajanju te pobude“. Preverilo je tudi, ali je poročala o napredku pri doseganju tega cilja.
- 36** Sodišče je ugotovilo, da je Komisija leta 2024 upoštevala popis energetskih skupnosti, ki ga je priložnostno izvedel neki izvajalec pri spremljanju števila energetskih skupnosti. Ta popis vključuje skupnosti, ki niso bile ustanovljene v skladu z opredelitvami EU, kot je približno 700 energetskih zadrug na **Nizozemskem** (glej odstavek [19](#)), in organizacijske koncepte za skupno samooskrbo, na primer na **Poljskem**. Poleg tega v popisu ni opredeljeno, katere skupnosti „temeljijo na obnovljivih virih energije“. Komisija se zaveda teh pomanjkljivosti in namerava popis popraviti s pomočjo [svetovalnega vozlišča za energijo za državljane](#), tj. pobude EU za tehnično pomoč državljanom in lokalnim deležnikom, kot so energetske skupnosti. Pri spremljanju napredka glede doseganja cilja EU ni preverjala števila prebivalcev v občinah energetskih skupnosti. To namerava storiti leta 2026, ko bo rok za ta cilj že potekel. Do decembra 2025 ni objavila nobenega poročila o napredku pri doseganju cilja EU.
- 37** Sodišče je ugotovilo, da nobena od revidiranih držav članic ne spremlja nacionalnega napredka pri doseganju cilja EU s primerjanjem podatkov o občinah in energetskih skupnostih. **Poljska** in **Italija** vodita register, preverjata, ali skupnosti izpolnjujejo nacionalne pravne zahteve, in vsak teden ali mesec posodabljata svoj register. Na **Nizozemskem** fundacija [HIER¹²](#) letno posodablja popis energetskih zadrug s preverjanjem njihovih statutov in statusa dejavnosti. **Romunija** ne vodi sistema registracije oz. ne izvaja popisa skupnosti. Poleg tega niti **Nizozemska** niti **Poljska** nista izdali smernic, v katerih bi pojasnili, ali bi bilo treba zadruge, ki niso bile ustanovljene v skladu z opredelitvami EU, registrirati na enak način (glej odstavek [30](#)). Komisija je državam članicam sicer zagotovila nekaj smernic¹³ o registraciji skupnosti, vendar te smernice niso bile dovolj osredotočene na ključne elemente, potrebne za spremljanje na ravni EU (npr. na to, ali skupnosti temeljijo na obnovljivih virih energije).

¹¹ Evropska komisija, [Strategija EU za sončno energijo](#), COM(2022) 221.

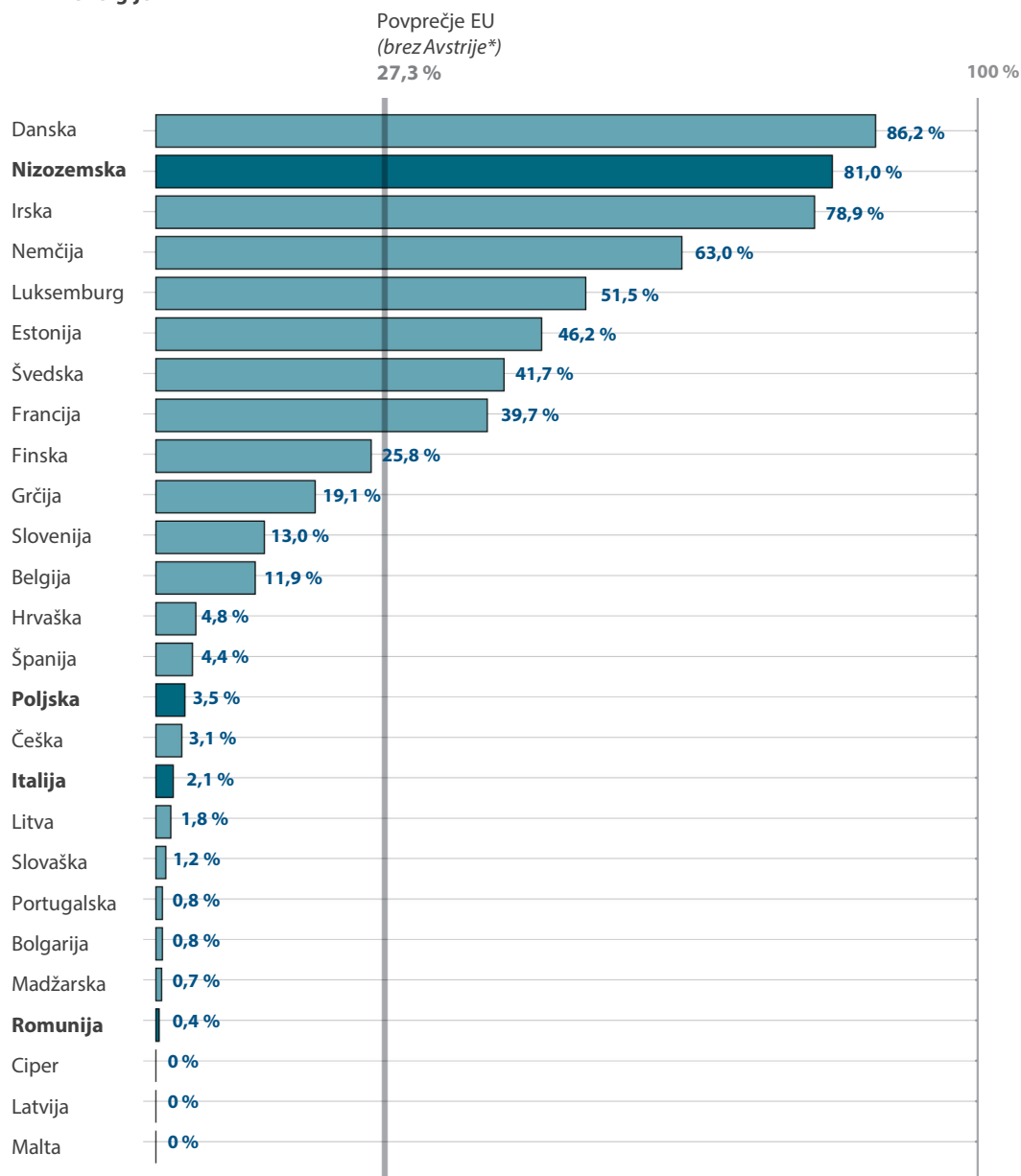
¹² HIER, [Lokale Energie Monitor](#), 2024.

¹³ Glej na primer: Evropska komisija, [A roadmap to developing a policy and legal framework that enables the development of energy communities](#), str. 40–44.

- 38** Ker ni sistematičnega spremljanja na podlagi zanesljivih in doslednih podatkov, nacionalni organi in organi EU težje ocenijo napredek pri doseganju cilja EU, sprejmejo popravne ukrepe, če je verjetno, da cilj ne bo dosežen, in ustrezno prilagodijo politike.
- 39** Sodišče je preverilo, ali je EU na dobri poti, da svoj cilj doseže v začetku leta 2025. Pridobilo je popis, ki je bil Komisiji predložen novembra 2024 in zajema vse države članice. Popis ima sicer pomanjkljivosti (glej odstavek **36**), vendar je po mnenju Sodišča najboljši popis skupnosti, ki je trenutno na voljo. Sodišče ga je posodobilo s podatki, zbranimi od revidiranih držav marca 2025. Poleg tega je preverilo zahtevo glede števila prebivalcev občin, v katerih se nahajajo energetske skupnosti (več kot 10 000), da bi ocenilo napredek pri doseganju cilja EU.
- 40** Kot je prikazano na [sliki 7](#), so pri doseganju cilja EU dobro napredovale Danska, **Nizozemska** in Irska. V drugih državah je bil napredek manjši: na **Poljskem**, v **Italiji** in **Romuniji** je energetska skupnost na primer imelo manj kot 10 % občin z več kot 10 000 prebivalci. Na ravni EU je ta delež v povprečju znašal približno 27 %.

Slika 7 | Napredek pri doseganju cilja iz Strategije EU za sončno energijo

Delež občin z več kot 10 000 prebivalci z vsaj eno energetske skupnostjo, ki temelji na obnovljivih virih energije

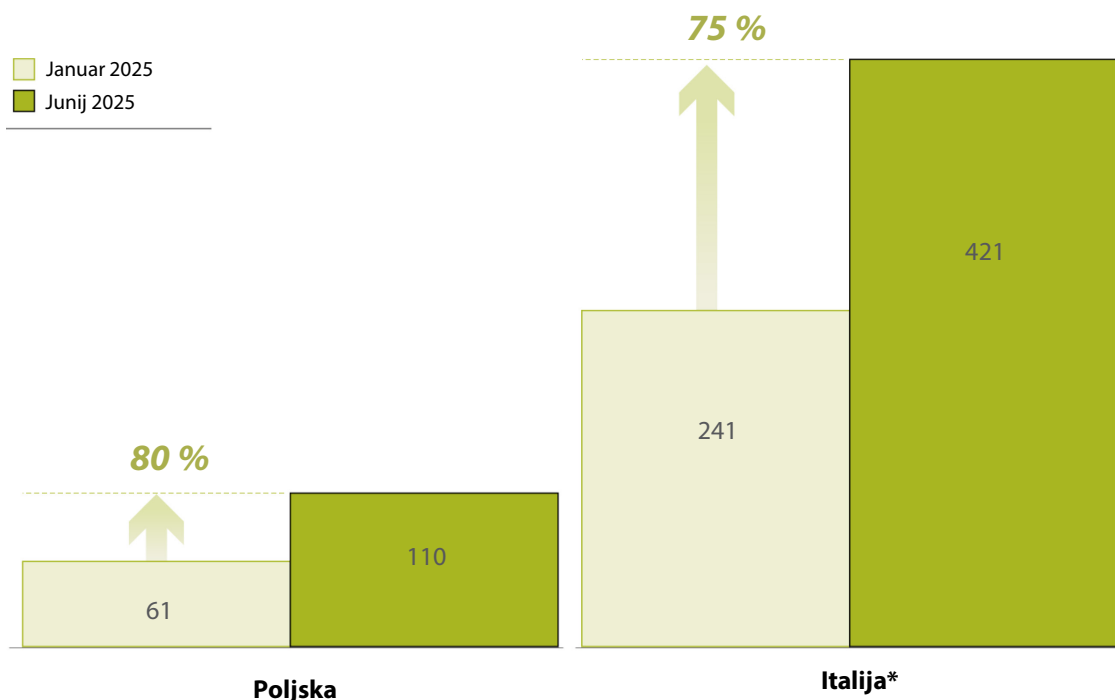

* Podatkovna zbirka TANDEM ni vsebovala lokacijskih podatkov za avstrijske energetske skupnosti.

Vir: Sodišče na podlagi popisa izvajalca TANDEM (november 2024), posodobljenega s podatki iz nacionalnih registrov Nizozemske, Poljske, Italije in Romunije (pridobljeni marca 2025), ter podatkovne zbirke Eurostata o lokalnih upravnih enotah iz leta 2023, ki vsebuje podatke o številu prebivalcev na upravno enoto

41 Kljub temu je število energetskih skupnosti na **Poljskem** in v **Italiji** med januarjem in junijem 2025 hitro naraščalo, in sicer za 80 % oziroma 75 % (glej [slika 8](#)). Število zadrug na **Nizozemskem** je ostalo razmeroma stabilno (688 leta 2023 in 702 leta 2024; podatki za leto 2025 še niso bili na voljo), ker je že bilo visoko, v **Romuniji** pa se število energetskih skupnosti ni spremenilo (1). Zaradi te dinamične rasti so obeti za nadaljnji razvoj energetskih skupnosti pozitivni. Neposredne vzročne povezave za to rast sicer ni mogoče ugotoviti, vendar so finančne spodbude na **Poljskem** (kot so znižane omrežnine) in ukrepi v **Italiji** (vključno s subvencijami iz mehanizma za okrevanje in odpornost, operativnimi pravili, izboljšanimi smernicami, poenostavljeno registracijo, razširjeno upravičenostjo in večjimi območji souporabe energije) verjetno prispevali k rasti energetskih skupnosti.

Slika 8 | Razvoj števila energetskih skupnosti med januarjem in junijem 2025

* Število sestav, tj. skupin ljudi, ki souporablajo energijo v različnih občinah.

Vir: Sodišče na podlagi poljskega in italijanskega registra

Revidirane države članice niso vzpostavile vseh potrebnih pogojev za razvoj energetske skupnosti

Prenos direktiv EU je nepopoln

- 42** Države članice so morale direktivo IMED prenesti do 31. decembra 2020, direktivo RED II pa do 30. junija 2021. Komisija je odgovorna za nadzor nad tem, kako države članice uporabljajo pravo EU, in za sprejemanje ustreznih ukrepov za zagotavljanje, da se pravo EU spoštuje. Sodišče je preverilo, ali so vlade pravočasno prenesle obe direktivi in ali je Komisija obravnavala zamude oz. neustrezen prenos.
- 43** Sodišče je ugotovilo, da so štiri revidirane države članice sporočile popoln prenos direktiv RED II in IMED. Vendar šele pet mesecev do skoraj štiri leta po rokih za prenos teh direktiv. Glede na preverjanja prenosa, ki jih je opravila Komisija, je od štirih revidiranih držav članic do julija 2025 le **Italija** dokazala prenos vseh členov obeh direktiv, ki se nanašajo na energetske skupnosti. **Poljska** in **Romunija** sta dokazali, da sta v nacionalno zakonodajo prenesli vse potrebne določbe direktive IMED, ne pa tudi direktive RED II.
- 44** Komisija je zaradi pomanjkljivega prenosa izdala uradne opomine in obrazložena mnenja. Vendar do junija 2025 nobenega od preostalih štirih primerov nepopolnega prenosa direktiv (nepopoln prenos direktive RED II na **Nizozemskem**, **Poljskem** in v **Romuniji** ter nepopoln prenos direktive IMED na **Nizozemskem**) ni predložila Sodišču Evropske unije.
- 45** Ne le, da nepopoln ali pozen prenos ogroža zakonodajni namen direktiv, pomeni tudi negotovost za deležnike, ki želijo sodelovati v pobudah energetske skupnosti ali jih organizirati.

O obvezni nacionalni oceni ovir je poročala polovica revidiranih držav članic

- 46** V skladu z direktivo RED II morajo vlade oceniti ovire in potencial za razvoj skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov. S temi ocenami naj bi se zagotovile informacije o ovirah za energetske skupnosti po vsej Evropi in podprlo z dokazi podprto oblikovanje politik na nacionalni ravni. Sodišče je preverilo, ali so revidirane države članice poročale o svojih ocenah, in analiziralo obstoječe ocene.
- 47** Komisija je zbrala ocene 11 držav članic (41 %). Vendar meni, da več teh ocen ne izpolnjuje zahtev iz direktive RED II: nekatere so preveč splošne (npr. splošna zmogljivost za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov) ali pomanjkljive (npr. ocena ovir, vendar ne potenciala). Komisija je ta poročila upoštevala pri:
- poročilu o [ovirah in spodbudah](#),
 - izbiri tem sestanka za [usklajeno ukrepanje v zvezi z direktivo o energiji iz obnovljivih virov IV](#).
- 48** Na **Nizozemskem** je [oceno ovir](#)¹⁴ objavila fundacija *Hier* v letih 2023 in 2024. Nizozemski organi so aprila 2024 v [pismu parlamentu](#) poročali o načrtovanih ukrepih za odpravo teh ovir. **Poljsko** ministrstvo za podnebje in okolje je zahtevano [oceno](#) objavilo leta 2024 (glej [okvir 5](#)). **Italijansko** ministrstvo za okolje in energijo je navedlo, da je obravnavalo elemente take ocene. Vendar ni niti pripravilo niti objavilo uradnega poročila. **Romunija** v dveh predloženih poročilih obravnava ovire v splošnem, in sicer za nove primere proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov, konkretnih ovir za energetske skupnosti pa ne. Poleg tega v poročilih ne ocenjuje potenciala za razvoj skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov.

¹⁴ HIER, [Knelpunteninventarisatie energiecoöperaties](#), 2024.

Okvir 5

Primeri ovir, ki jih je navedlo poljsko ministrstvo za podnebje in okolje

- **Pravni okvir** za energetske skupnosti je razdrobljen na več zakonodajnih aktov, ni jasno opredeljen, se pogosto spreminja in je preveč formalističen. To ustvarja pravno negotovost ter povečuje upravne stroške in stroške izpolnjevanja obveznosti.
- Energetske zadruge se zaradi slabega stanja lokalnih omrežij pogosto srečujejo z zamudami ali zavrnitvami upravljavcev omrežij pri **priključitvi novih obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov**.
- **Sheme finančne podpore** štejejo za neustrezne, preveč zapletene in težko dostopne. Zadruge zaradi omejenih finančnih rezultatov in nizke kreditne sposobnosti le stežka dobijo posojila.

*Vir: Sodišče na podlagi dokumenta *Analysis of Legal, Administrative and Organisational Barriers Hindering the Development of Energy Communities*, 2024, poljsko ministrstvo za podnebje in okolje*

- 49** Sodišče je tako ugotovilo, da je o oceni ovir za energetske skupnosti in njihovega potenciala poročala le polovica revidiranih držav. Brez teh ocen obstaja tveganje, da bodo nacionalni ukrepi in ukrepi EU manj uspešni, energetske skupnosti pa bodo naraščale počasneje.

Smernice so sicer bile pripravljene, vendar jih je brez strokovne pomoči pogosto težko razumeti

- 50** Komisija bi morala državam članicam zagotoviti smernice (npr. smernice, forume za izmenjavo informacij in usposabljanje) o tem, kako podpirati razvoj energetskih skupnosti. Nacionalni organi pa bi morali zagotoviti smernice in orodja (npr. predloge, usposabljanje, svetovalne storitve in spletne informacije), da bi lahko državljani, mala podjetja in lokalni organi lažje vzpostavljali in upravljali energetske skupnosti. Sodišče je preučilo, ali so Komisija in države članice izdale jasne smernice za podporo razvoju energetskih skupnosti.
- 51** **Evropska komisija** je nacionalne organe in energetske skupnosti podprla z organizacijo dogodkov (glej primere v [okviru 6](#)) in zagotovila smernice, na primer v okviru [zbirke podatkov o energetskih skupnostih](#): objavila je smernice v zvezi z [ovirami in spodbudami, točkami „vse na enem mestu“](#) in [souporabo energije](#). Komisija v letu 2026 načrtuje nekatere posodobitve, vključno z revidiranim poročilom o ovirah na ravni EU in novimi smernicami v okviru [svetovalnega vozlišča za energijo za državljane](#).

Okvir 6

Primeri dogodkov, ki jih je Komisija organizirala v zvezi z energetske skupnostmi

Letni [forum državljanov o energiji](#) omogoča izmenjavo najboljših praks v zvezi z vprašanji potrošnikov, vključno z energetske skupnostmi.

Na sestankih za [usklajeno ukrepanje v zvezi z direktivo o energiji iz obnovljivih virov IV¹⁵](#), ki se delno financirajo v okviru programa Obzorje 2020 in potekajo od leta 2021 do leta 2026, si lahko države izmenjujejo izkušnje o izvajanju direktive RED II.

Komisija je maja 2022 organizirala tudi priložnostne seminarje, na primer o določbah direktive IMED v zvezi z energetske skupnostmi državljanov ter o samooskrbi, aktivnih odjemalcih in energetskih skupnostih.

- 52** V štirih obiskanih državah članicah so bili nacionalni organi na splošno zadovoljni s podporo Komisije. Vendar si želijo več izmenjav najboljših praks in prilagojene podpore, na primer pri pripravi sekundarne zakonodaje.
- 53** Tudi nacionalne vlade so zagotovile smernice za podporo razvoju energetskih skupnosti. **Nizozemska** sofinancira dve organizaciji, [Energie Samen](#) in [HIER](#), ki podpirata energetske skupnosti z usposabljanjem, predlogami in prilagojenimi upravnimi storitvami. Skupnosti, s katerimi se je Sodišče posvetovalo v fokusnih skupinah, so menile, da je ta podpora zadostna in ustreza njihovim potrebam. Vendar sta dve skupnosti, ki ju je obiskalo Sodišče, le stežka pravočasno pridobili podporo občinskih uprav, ker na lokalni ravni ni bilo dovolj strokovnega znanja. Ta problem so [poudarile](#) tudi nevladne organizacije v **Italiji** in na **Poljskem**¹⁶.

¹⁵ CA-RES IV, [usklajeno ukrepanje v zvezi z direktivo o energiji iz obnovljivih virov](#), projekt programa Obzorje 2020, 2021–2026.

¹⁶ Life Loop, ConnectHeat, Comanage, Tandems, [Enabling frameworks for energy communities: a state of play](#), Energy Cities, 2025, str. 21 in 24.

- 54** Na **Poljskem** je bilo spodbujanju razvoja skupnosti namenjenih več programov (npr. shema [posojil za energijo za podeželska območja](#), projekt [RENALDO](#) in [smernice za projekt COMMENCE](#)). V okviru teh pobud so bili pripravljene priročniki, orodja za izračun in gradivo za usposabljanje. Kljub tem prizadevanjem polovica skupnosti, s katerimi se je Sodišče posvetovalo v fokusnih skupinah, ni imela dovolj podpore ali je menila, da so smernice prezapletene. Nevladne organizacije, s katerimi se je Sodišče sestalo, so potrdile, da je podpora razdrobljena in težko razumljiva za laike.
- 55** V **Italiji** so na spletišču [GSE](#)¹⁷ na voljo obrazložiteni videoposnetki, pravne predloge in interaktivna orodja za registracijo in upravljanje skupnosti. Poleg tega so nacionalni organi organizirali dogodke za ozaveščanje. Glede na razprave Sodišča z energetske skupnosti in drugimi deležniki so skupnosti menile, da so bile smernice obsežne in dobro strukturirane, vendar je za njihovo razlago pogosto potrebna strokovna pomoč. **Italija** je leta 2023 sicer ustanovila nacionalno opazovalno skupino za razširjanje dobrih praks, vendar ta do revizije Sodišča ni dosegla rezultatov.
- 56** V **Romuniji** je [nacionalni regulativni organ za energijo](#)¹⁸ zagotavljal informacije na zahtevo, vendar aprila 2025 ni bilo javno dostopno nobeno specifično gradivo. Leta 2025 je začela delovati mreža 42 točk „vse na enem mestu“. Ministrstvo za energijo je navedlo, da bodo po sprejetju sekundarne zakonodaje pripravljene nadaljnje smernice.
- 57** Na splošno je Komisija s smernicami uspešno podpirala države članice in državljane pri razvoju energetskih skupnosti. Na Nizozemskem, kjer je že pred desetimi leti obstajalo več kot sto zadrug, je nacionalna pomoč dobro strukturirana, praktična in lahko dostopna. Za razliko pa so na Poljskem, v Italiji in Romuniji razpoložljive informacije bolj razdrobljene ali težje razumljive brez strokovne pomoči, kar negativno vpliva na nastajajoče skupnosti.

¹⁷ GSE, *Autoconsumo – elenco delle configurazioni*.

¹⁸ Nacionalni regulativni organ za energijo (ANRE), *anre.ro – Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei*.

Še vedno obstajajo vrzeli pri vključevanju državljanov in ranljivih gospodinjstev v energetske skupnosti

- 58** Eden od ciljev Komisije za energetske skupnosti je povečati udeležbo državljanov in zagotavljati ugodnosti za ranljiva gospodinjstva (glej [slika 2](#)). V skladu z direktivo RED II so morale Komisija in države članice zagotoviti, da skupnosti vključujejo državljane. Ker se pri članstvu daje prednost fizičnim osebam, javnost lažje sprejema projekte na področju energije iz obnovljivih virov¹⁹. V skladu z direktivo RED II morajo države članice zagotoviti tudi, da lahko v skupnostih sodelujejo ranljiva gospodinjstva. Sodišče je analiziralo, ali je Komisija izdala pravne določbe ali smernice za spodbujanje vključevanja državljanov in ranljivih gospodinjstev ter ali so države članice v ta namen sprejele zakonodajo ali podporne ukrepe.
- 59** Prvotni zakonodajni predlog Komisije²⁰ je vključeval minimalni prag za članstvo državljanov v skupnostih na področju energije iz obnovljivih virov, vendar ta zahteva v končni direktivi ni bila ohranjena. V skladu z razlagalnimi smernicami Komisije lahko države članice prostovoljno uvedejo strožje nacionalne opredelitve – kot je zahteva, da mora biti vsaj 51 % članov z glasovalno pravico fizičnih oseb. Z direktivo se podpira vključevanje ranljivih gospodinjstev, saj se jim mora omogočiti, da se lahko pridružijo skupnostim na področju energije iz obnovljivih virov. Komisija je državam članicam zagotovila tudi smernice²¹ o vključevanju ranljivih gospodinjstev, vendar deležniki, s katerimi se je Sodišče sestalo v štirih revidiranih državah članicah, s tem niso bili seznanjeni. Poleg tega te smernice niso bile posodobljene glede na nedavne raziskave²², ki jih je financirala EU, in razvoj politike, npr. ustanovitev Socialnega sklada EU za podnebne ukrepe.
- 60** Približno polovica energetskih skupnosti, ki so sodelovale v fokusnih skupinah Sodišča, ima med člani državljane (glej [slika 9](#)). 40 % jih nudi nekaj podpore ranljivim gospodinjstvom, vključno z brezplačnim dostopom do sončne energije, finančno pomočjo ali svetovanjem o varčevanju z energijo (glej [slika 10](#)).

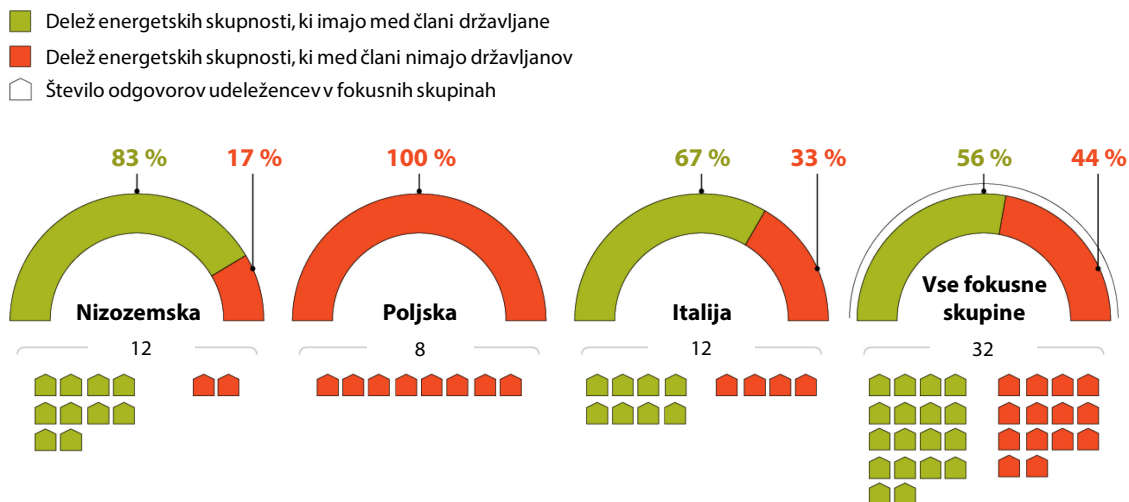
¹⁹ Npr. *Effects of trust and public participation on acceptability of renewable energy projects in the Netherlands and China*, ScienceDirect, 2019.

²⁰ Evropska komisija, COM(2016) 767, 2016.

²¹ Glej na primer: Evropska komisija, delovni dokument služb Komisije (SWD(2023) 647): *EU guidance on energy poverty*, 2023.

²² Glej na primer: *Territorial Analysis of Decentralised Energy Markets*, ESPON.

Slika 9 | Približno polovica energetskih skupnosti, s katerimi se je Sodišče posvetovalo, ima med člani državljane

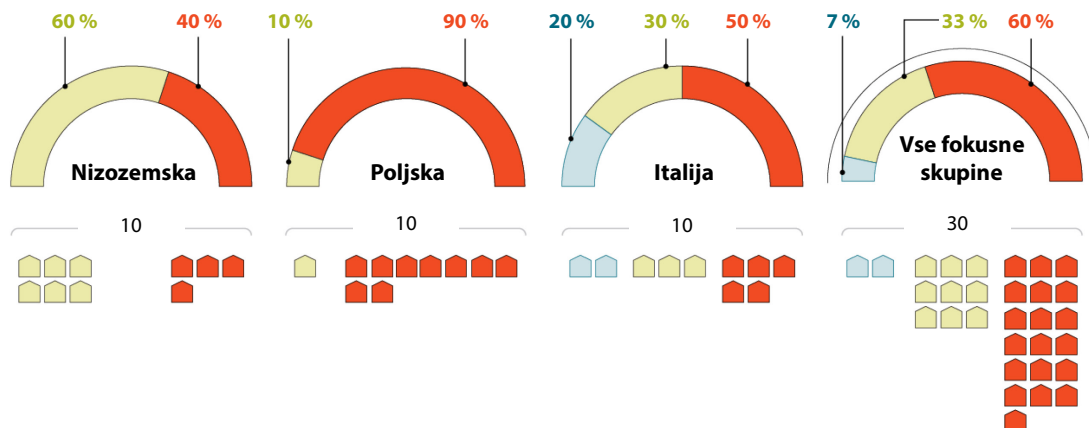

Vir: Sodišče na podlagi fokusnih skupin

Slika 10 | 60 % energetskih skupnosti, s katerimi se je Sodišče posvetovalo, ne zagotavlja nobenih ugodnosti za ranljiva gospodinjstva

Katere ugodnosti (če sploh) ponujate ranljivim gospodinjstvom?

■ Finančne ugodnosti
 ■ Nefinančne ugodnosti
 ■ Nobenih ugodnosti
 Št. odgovorov udeležencev v fokusnih skupinah, potem ko je Sodišče odgovore potrdilo/popravilo

Vir: Sodišče na podlagi fokusnih skupin (odgovore je potrdilo/popravilo glede na spletne vire)

61 Nizozemska od energetskih zadrug ne zahteva, da vključujejo državljane ali podpirajo ranljiva gospodinjstva. Vendar ponuja spodbude za vključevanje državljanov: v okviru sheme subvencij za zadružno proizvodnjo energije (glej odstavek 78) se zahteva najmanjše število udeležencev na projekt (eden na 5 kW proizvodne zmogljivosti) in enake glasovalne pravice za vse udeležence. 83 % nizozemskih skupnosti, ki so sodelovale v fokusnih skupinah, je imelo med člani državljane, 60 % pa jih je ponujalo ugodnosti ranljivim gospodinjstvom.

- 62 Poljska** pravno ne zahteva članstva državljanov v energetske zadrugah in grozdih ali energetskih skupnostih državljanov. Večino energetskih skupnosti dejansko v celoti sestavljajo pravni subjekti. V naključnem vzorcu 20 zadrug (od 94) jih je le 10 % med člani imelo državljane. Glede na [poljski register](#), objavljen avgusta 2025, ima 127 zadrug v povprečju 3–4 člane: to majhno število kaže na zelo visoko zastopanost institucionalnih deležnikov v primerjavi z državljani. Tudi [raziskava iz leta 2024](#)²³ je pokazala, da zadruge ne vključujejo dovolj stanovalcev. V zvezi z vključevanjem ranljivih gospodinjstev ni posebnih določb. Nobena od poljskih skupnosti, ki so sodelovale v fokusnih skupinah, med člani ni imela državljanov in samo ena je ranljivim gospodinjstvom ponujala nefinančne ugodnosti.
- 63 Italija** zakonsko ne zahteva članstva državljanov v energetskih skupnostih in od njih ne zahteva, da podpirajo ranljiva gospodinjstva. Da bi spodbudila posameznike k sodelovanju v skupnostih na področju energije iz obnovljivih virov, so maja 2025 tudi posamezniki postali upravičeni do polne premijske tarife za energijo v souporabi, proizvedeno z napravami, financiranimi iz mehanizma za okrevanje in odpornost; prej so bili do nje upravičeni le javni in neprofitni subjekti²⁴. Dve tretjini **italijanskih** skupnosti, s katerimi se je Sodišče posvetovalo v fokusnih skupinah, sta imeli med člani državljane, polovica skupnosti pa je zagotavljala podporo ranljivim gospodinjstvom. Poleg tega je Sodišče opredelilo dve regiji, v katerih se z mehanizmi Evropskega sklada za regionalni razvoj spodbuja vključevanje ranljivih gospodinjstev: [ena dodeljuje](#)²⁵ dodatne točke predlogom projektov, s katerimi se obravnava socialno vključevanje, [druga](#)²⁶ pa dodeljuje višja nepovratna sredstva za energetske skupnosti, ki vključujejo ranljive skupine.
- 64** 95 % članov edine **romunske** energetske skupnosti je državljanov. Ni nacionalne zakonodaje, s katero bi se spodbujalo vključevanje državljanov. **Romunija** je novembra 2025 sprejela [zakonodajo](#), v skladu s katero lahko energetske skupnosti ranljivim in energijsko revnim odjemalcem ponudijo ugodnejše cene²⁷.

²³ D. Kostecka-Jurczyk, M. Struś, K. Marak, *The Role of Energy Cooperatives in Ensuring the Energy and Economic Security of Polish Municipalities*, 2024.

²⁴ *Dekret italijanskega ministra za okolje in energetska varnost št. 127 z dne 16. maja 2025*, člen 1(1)(f)(ii)

²⁵ Regija Lombardija, *Bando RELOAD CER*, 2025.

²⁶ Regija Lacij, *Avviso pubblico CER – Allegato al Decreto G17990*, 2024.

²⁷ *Izredni odlok romunske vlade št. 59/2025 z dne 7. novembra 2025*.

- 65** Ker na **Poljskem**, v **Italiji** in **Romuniji** ni določb ali spodbud za zagotovitev minimalne udeležbe državljanov, je tveganje, da podjetja ali občine oblikujejo skupnosti zgolj zaradi lastnega dostopa do koristi, večje. To so poudarile tudi nevladne organizacije, kot je [REScoop.eu](#)²⁸, in romunski nacionalni regulativni organ²⁹. Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je opozoril³⁰, da se preveč naložb izvede brez resničnega lokalnega sodelovanja ali skupne vrednosti, s čimer se krepi model od zgoraj navzdol, ki lahko privede do odpora javnosti. Svetuje, naj bodo subvencije za energijo odvisne od sodelovanja lokalnih skupnosti in naj se zagotovi, da bodo najemniki in ranljivi državljani vključeni v energetske skupnosti.
- 66** Glede na analizo Sodišča državljani niso dobro zastopani v **poljskih** energetskih skupnostih, so pa dobro zastopani v **nizozemskih**, **italijanskih** in **romunskih** energetskih skupnostih, čeprav je njihovo članstvo v skladu z zakonodajo prostovoljno. Kar zadeva podporo ranljivim gospodinjstvom, je le **Romunija** sprejela zadevno zakonodajo, **Italija** pa v ta namen zagotavlja spodbude. Komisija je sicer zagotovila smernice za vključevanje državljanov, vendar smernice o udeležbi ranljivih gospodinjstev niso bile posodobljene, deležniki, s katerimi se je Sodišče sestalo, pa zanje niso vedeli.

Energetske skupnosti se kot proizvajalci energije iz obnovljivih virov srečujejo z velikimi zamudami pri priključitvi na omrežje

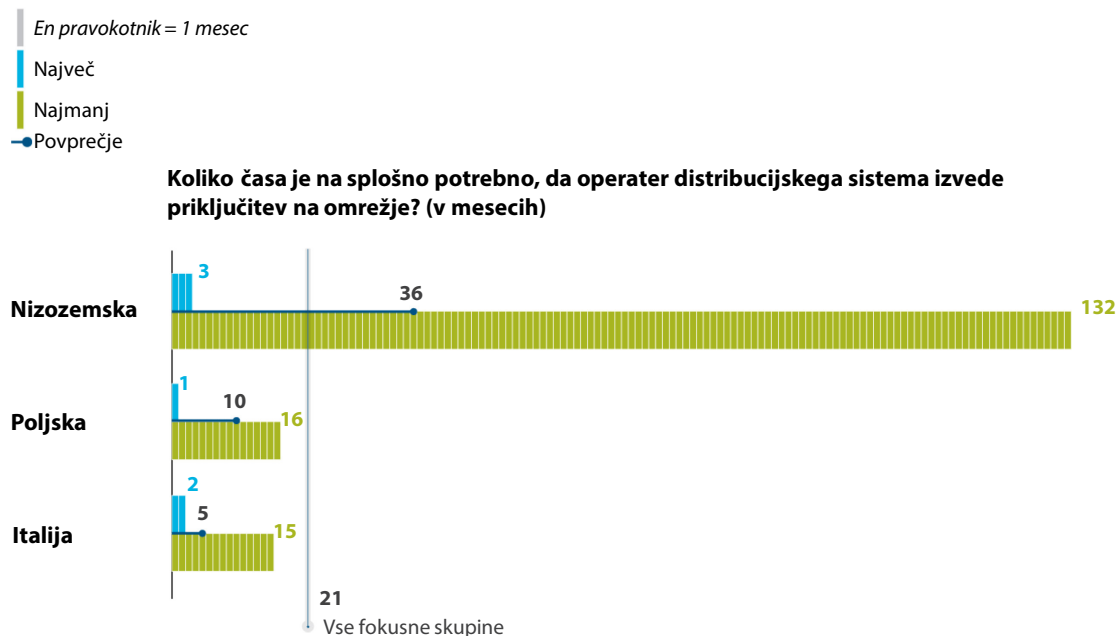
- 67** V pravu EU sicer niso določeni specifični roki za priključitev energetskih skupnosti na omrežje, vendar direktiva [RED II](#), [Uredba Sveta \(EU\) 2022/2577](#) in [Direktiva \(EU\) 2023/2413 \(RED III\)](#) vsebujejo določbe za hitrejšo priključitev na omrežje v različnih primerih. Zato je Sodišče pričakovalo, da bodo operaterji distribucijskih sistemov obravnavali zahteve energetskih skupnosti za priključitev na omrežje enako hitro kot zahteve drugih proizvajalcev energije iz obnovljivih virov, da bi vzpostavili in upoštevali predvidljive časovne okvire za odobritev dostopa do omrežja.
- 68** Po navedbah energetskih zadrug, ki so sodelovale v fokusnih skupinah Sodišča, je bil povprečni čas priključitve skoraj dve leti (glej [slika 11](#)).

²⁸ REScoop.eu, *Energy communities: building bridges for energy democracy*, maj 2024.

²⁹ Romunski nacionalni regulativni organ za energijo (ANRE) in romunski svet za konkurenčnost, *Final report on legislative barriers to connecting new renewable electricity capacities to the National Electricity System*, 2023, str. 75.

³⁰ *Citizens' Energy Package: citizens' engagement, energy communities and prosumerism*, Evropski ekonomsko-socialni odbor, 2025, odstavek 4.6.

Slika 11 | Čas priključitve energetskih skupnosti, s katerimi se je Sodišče posvetovalo, na omrežje se med državami zelo razlikuje, zamude pa so najdaljše na Nizozemskem

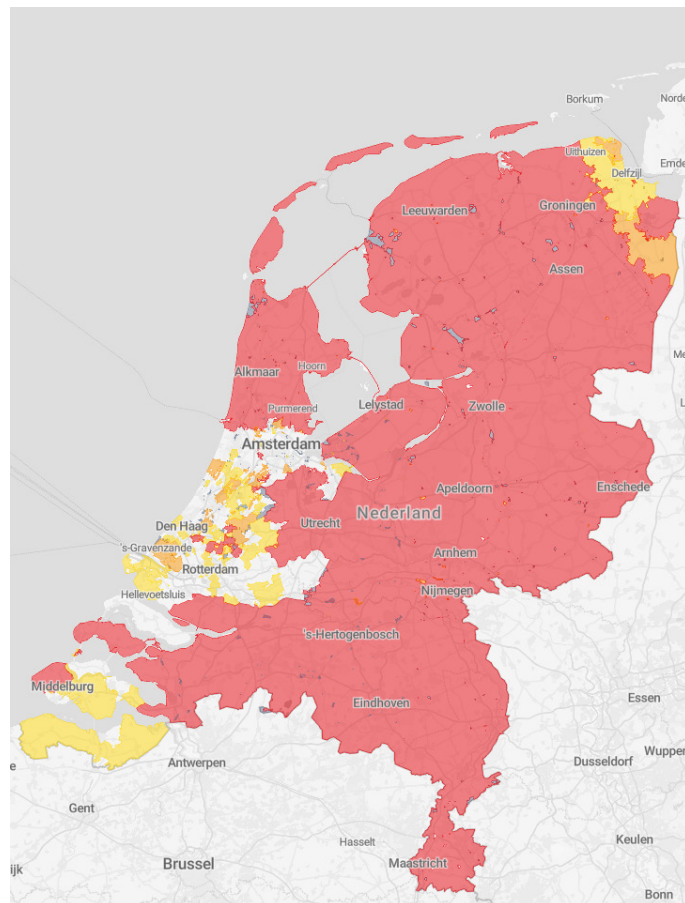

Vir: Sodišče na podlagi fokusnih skupin

69 V skladu z **nizozemsko** energetsko zakonodajo je pri obravnavi zahtevkov za priključitev na omrežje prepovedana diskriminacija med kategorijami uporabnikov. Za priključitve z močjo do vključno 50 kW, za katere ni potrebno izkopavanje, je treba dostop do omrežja odobriti v 84 dneh, pri priključitvah z izkopavanjem, pa v 126 dneh. Vendar glede na zemljevid prezasedenosti omrežja, ki ga je pripravil operater distribucijskega sistema, (glej [slika 12](#)) v večini države zaradi prezasedenosti omrežja projektov na področju energije iz obnovljivih virov, niti projektov, ki jih predlagajo energetske skupnosti, ni mogoče pravočasno priključiti na omrežje. [Nizozemska v oceni ovir za leto 2024](#) opozarja, da je priključitev na električno omrežje še vedno problematična. Udeleženci v fokusni skupini Sodišča so na priključitev na omrežje v povprečju čakali 1 000 dni (tri leta). V takih primerih operaterji distribucijskih sistemov prosilce uvrstijo na čakalni seznam, dokler prezasedenost ni odpravljena. Neki operater distribucijskega sistema je poročal, da se je med letoma 2020 in 2024 povprečni čas priključitve za nove projekte na področju energije iz obnovljivih virov podaljšal z 210 na 280 dni (za 33 %). Leta 2024 so bili na čakalnem seznamu za priključitev na omrežje³¹ [projekti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov z zmogljivostjo več kot 4 GW](#), kar je dovolj za dobavo električne energije trem milijonom prebivalcev.

³¹ ABN AMRO, *ESG Economist - Dutch grid delays cost up to EUR 376 million every year*, september 2024.

Slika 12 | Preobremenjenost omrežja na Nizozemskem

Vir: Partners in Energie, *Capaciteitskaart – Totaal afname*, podatki pridobljeni junija 2025, © Netbeheer Nederland, © Esri Nederland, © MapTiler, © OpenStreetMap

- 70 Poljska** je kot glavno oviro za razvoj zadrug opredelila zamude ali zavrnitve operaterjev distribucijskih sistemov (glej [okvir 5](#)). Za energetske zadrug z mikro obrati (do 50 kW) sicer velja prednostni rok za priključitev (30 dni), vendar so udeleženci v fokusni skupini Sodišča na priključitev na omrežje v povprečju čakali 300 dni (deset mesecev).
- 71 Italija** za energetske skupnosti ni določila specifičnih postopkov ali prednostne obravnave, čeprav morajo upravljavci omrežij prednostno obravnavati zahteve za priključitev obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in jih obdelati v določenih rokih, na primer v desetih dneh za solarne obrate z močjo do 200 kW. Vendar so leta 2024 veliki operaterji distribucijskih sistemov za priključitev na omrežje v povprečju potrebovali 105 dni. Po navedbah udeležencev v fokusni skupini Sodišča je bilo za priključitev na omrežje v povprečju potrebnih 150 dni (pet mesecev).
- 72 V Romuniji** ni posebnega postopka za energetske skupnosti. Za zmogljivosti manj kot 400 kW imajo operaterji distribucijskih sistemov za priključitev novih ali obstoječih proizvajalcev-odjemalcev na voljo 20 dni, kadar niso potrebna dodatna dela. V nasprotnem primeru imajo na voljo 62 dni.

- 73** Energetske skupnosti, s katerimi se je Sodišče sestalo, so navedle, da lahko operaterji distribucijskih sistemov že vzpostavljeno priključitev prekinejo, kadar proizvodnja električne energije presega zmogljivost omrežja. Na **Poljskem** se v prvi polovici leta 2025 na primer **ni uporabilo skupaj 600 GWh potencialno razpoložljive električne energije iz obnovljivih virov**³², kar je 34 % več kot v istem obdobju leta 2024. Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev je **ocenila**, da so stroški prezasedenosti v EU leta 2023 znašali 4 milijarde EUR. Skupno raziskovalno središče Komisije je **ocenilo**, da bo treba leta 2040 zaradi prezasedenosti omrežja omejiti proizvodnjo električne energije EU iz obnovljivih virov za 111 do in 310 TWh.
- 74** Ker energetske skupnosti proizvajajo električno energijo blizu odjemalcev, lahko po navedbah raziskovalcev³³ pomagajo ublažiti prezasedenost omrežja³⁴, zmanjšati potrebo po prenosu električne energije na dolge razdalje³⁵ in tako znižati izgube energije³⁶. Tudi Komisija je poudarila, da je lahko samooskrba koristna za omrežje³⁷. Da pa bi bile te koristi čim večje, bi morale skupnosti proizvedeno energijo porabljati v realnem času (tj. v sekundi, ko se proizvede)³⁸. To običajno ni mogoče: proizvodni vzorci energetskih skupnosti (kot je proizvodnja sončne energije, ki doseže vrhunec opoldne in preneha ponoči) se ne ujemajo z običajnimi vzorci porabe (ki dosežejo vrhunec zgodaj zjutraj in zgodaj zvečer).

³² A. Vassileva, *Poland adds 637 MW of solar capacity in Q1*, Renewables Now, julij 2025.

³³ P. Ponnaganti, N. Andreadou, A. Purvins in M. Masera. *Flexibility provisions through local energy communities: A review*, Next Energy, zvezek 1, izdaja 2, članek 100022, 2023.

³⁴ *Trading in smart energy communities: the more the merrier?*, CWI, februar 2024.

³⁵ S. E. Berggren, E. Olausson, K. Tews, P. D. Lund, M. B. Blarke in drugi, *Energy Communities*, Nordic Energy Research, 2023.

³⁶ I. Diahovchenko in L. Petrichenko, *Assessment of energy losses in power distribution systems with individual prosumers and energy communities*, The Journal of Engineering, 2023.

³⁷ *In focus: Energy communities to transform the EU's energy system*, Evropska komisija, december 2022.

³⁸ Knirsch, F., Langthaler, O. in Engel, D., *Trust-less electricity consumption optimization in local energy communities*, Energy Informatics, 2019.

- 75** Operaterji distribucijskih sistemov, s katerimi se je Sodišče sestalo na **Nizozemskem in Poljskem**, so poudarili, da bi lahko nova sredstva za proizvodno energije iz obnovljivih virov na omrežje priključili hitreje, če bi bila proizvodnja energije povezana s prilagajanjem odjema, prenosom obremenitve ali shranjevanjem energije, saj bi to zmanjšalo prezasedenost omrežja. Tudi raziskave³⁹ in deležniki⁴⁰ so poudarili, da je treba sredstva za proizvodno energije iz obnovljivih virov razvijati skladno s temi storitvami prožnosti, zlasti s shranjevanjem energije, da bi se vsako sekundo uravnotežila ponudba in povpraševanje, zmanjšala prezasedenost omrežja v času konic in povečala samooskrba. Tudi Komisija je poudarila pomen prenosa obremenitve⁴¹ in kombiniranja strešnih sončnih panelov s shranjevanjem energije⁴². Začela je tudi ukrepati, na primer z [revidiranjem pravil EU o energiji iz obnovljivih virov](#) in [predlogom o pospešitvi postopkov izdaje dovoljenj iz leta 2025](#), da bi podprla shranjevanje električne energije, vendar se to ni nanašalo posebej na energetske skupnosti. Sodišče je ugotovilo, da naj bi na **Poljskem** za grozde (ne pa tudi za zadrage ali energetske skupnosti državljanov) začele veljati nižje tarife za namestitve zmogljivosti za shranjevanje energije (ko bo Komisija sprejela zadevni ukrep). Sodišče takih spodbud v drugih revidiranih državah članicah ni odkrilo. **Nizozemska** je navedla, da energetskim skupnostim trenutno niso na voljo konkretne finančne spodbude za usklajevanje ponudbe in povpraševanja ter optimizacijo sistemov, kar bi lahko povečalo prezasedenost omrežja⁴³.
- 76** Sodišče na splošno ni našlo dokazov o diskriminaciji energetskih skupnosti pri obravnavi njihovih zahtevkov za priključitev na omrežje. Vendar na **Nizozemskem in Poljskem** zamude in zavrnitve pri priključitvi na omrežje, do katerih prihaja zaradi prezasedenosti omrežja, upočasnjujejo razvoj energetskih skupnosti. Glede na raziskave ter navedbe operaterjev distribucijskih sistemov in Komisije lahko te priključitve med drugim pospešijo energetske skupnosti same z zagotavljanjem storitev prožnosti.

³⁹ P. Ponnaganti, N. Andreadou, A. Purvins in M. Masera, *Flexibility provisions through local energy communities: A review*, *Next Energy*, zvezek 1, članek 100022, 2023.

⁴⁰ REScoop.eu, *Response to the Commission's call for evidence on the Citizens Energy Package*, september 2025, str. 5, 32–34.

⁴¹ *In focus: Energy communities to transform the EU's energy system*, Evropska komisija, december 2022.

⁴² Evropska komisija, *Strategija EU za sončno energijo*, 2022.

⁴³ Pismo nizozemskega ministra za podnebje in zeleno rast predsedniku predstavniškega doma (parlamenta) o [vlogi energetskih skupnosti v energetskem sistemu](#), september 2025.

Finančne spodbude za energetske skupnosti omogočajo dobe povrnitve naložb, ki so v skladu s cilji Strategije EU za sončno energijo

- 77** Ena večjih ovir za energetske skupnosti je pomanjkanje predvidljivega in dostopnega financiranja, zlasti v zgodnjih fazah razvoja projektov. V zvezi s tem je v [Strategiji EU za sončno energijo](#) navedeno, da bi morale države članice vzpostaviti trdne podporne okvire za strešne sončne sisteme (tipičen vir energije za skupnosti), ki bi temeljili na predvidljivih dobah povrnitve naložbe, krajših od deset let. Poleg tega bi se v skladu z direktivo RED II in direktivo IMED za energetske skupnosti morale uporabljati „omrežnine, ki odražajo stroške“, kar pomeni, da se energetskim skupnostim ne bi smeli zaračunavati stroški, ki jih ne povzročajo, niti te ne bi smele biti upravičene do oprostitev, zaradi katerih bi se finančno breme nepravilno preneslo na druge uporabnike omrežja brez dostopa do samooskrbe.
- 78** Sodišče je analiziralo, ali so finančne spodbude za energetske skupnosti v revidiranih državah članicah omogočale razumne dobe povrnitve naložb. V [tabeli 1](#) so povzete finančne spodbude za energetske skupnosti v obiskanih državah članicah.

Tabela 1 | Povzetek finančnih spodbud, specifičnih za energetske skupnosti

Država članica	Oprostitev plačila omrežnine	Sheme podpore
Nizozemska	Ni relevantno	<ul style="list-style-type: none"> ● Obnovljivi razvojni skladi ● Odkupna premija za proizvedeno energijo
Poljska	<ul style="list-style-type: none"> ● Zadruga: oprostitev plačila pristojbin za podporo energije iz obnovljivih virov, zmogljivost, soproizvodnjo in distribucijo ● Grozdi: oprostitev plačila pristojbin za podporo energije iz obnovljivih virov in soproizvodnjo, nižje pristojbine za distribucijske storitve ● Energetske skupnosti državljanov: ni relevantno 	<ul style="list-style-type: none"> ● Zadruga in grozdi: podpora, zagotovljena iz mehanizma za okrevanje in odpornost, za infrastrukturo za energijo iz obnovljivih virov ● Zadruga: neto merjenje ● Energetske skupnosti državljanov: ni relevantno
Italija	Spremenljivi del tarife za prenos se povrne za električno energijo, ki se souporablja znotraj skupnosti.	<ul style="list-style-type: none"> ● Odkupna premija za energijo, ki se souporablja ● Podpora, zagotovljena iz mehanizma za okrevanje in odpornost, za infrastrukturo za energijo iz obnovljivih virov
Romunija	Ni relevantno	Ni relevantno

Vir: Sodišče

79 Nizozemska ne omogoča oprostitev omrežnin, vendar nudi dve vrsti shem podpore, ki sta specifični za energetske zadruga:

- obnovljivi razvojni sklad, iz katerega se energetskim zadrugam zagotavljajo posojila za zagonske stroške projektov vetrne in sončne energije (glej [okvir 7](#)),
- subvencijska shema za združno proizvodnjo energije, tj. odkupna premija, ki se izračuna letno in katere cilj je zagotoviti, da so obrati energetskih zadrug donosni.

Okvir 7

Sklad za razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih virov na Nizozemskem

Zadruge lahko zaprosijo za brezobrestna posojila (od 10 000 EUR do 300 000 EUR, odvisno od faze projekta; do 80 % razvojnih stroškov za projekte vetrne in sončne energije), namenjena vodenju projekta, študijam izvedljivosti, vlogam za dovoljenja in drugim pripravljalnimi stroški. Zadruga sama prispeva 20 % sredstev v denarju ali prostovoljskih urah.

Posojila za zadruge niso tvegana: če je projekt odpovedan, se posojilo odpiše, če pa se zagotovi celotno financiranje projekta, zadruga posojilo odplačuje z dajatvijo, s katerim se zagotovi samozadostnost sklada. S tem mehanizmom se krepijo lokalne pobude za sodelovanje v zgodnji fazi, ko je s projekti povezano največje tveganje.

Komisija⁴⁴, organizacija REScoop.eu⁴⁵, Evropski ekonomsko-socialni odbor⁴⁶ in druge nevladne organizacije⁴⁷ menijo, da je ta sklad primer dobre prakse. Po podatkih organizacije REScoop.eu⁴⁸ se z vsakim eurom javnih naložb pritegne 40 EUR zasebnih naložb.

Vir: Sodišče na podlagi podatkov organizacije Energie Samen, *Voorwaarden Ontwikkelfonds Opwek voor aanvragers en projecten*, junij 2024

- 80** Sodišče je analiziralo dobe povrnitve naložb za šest projektov v združni lasti. Dobe so trajale od šest do 12 let, večinoma v skladu s priporočilom iz [Strategije EU za sončno energijo](#), ki se je nanašalo na strešne sončne panele (glej [sliko 13](#)). Razlog za razlike med obdobji so spremembe v cenah energije in letno izračunani odkupni premiji.

⁴⁴ Evropska komisija, [Looking at energy communities through a local authority lens: perceptions, experiences and needs](#), 2024. Evropska komisija, [A roadmap to developing a policy and legal framework that enables the development of energy communities](#).

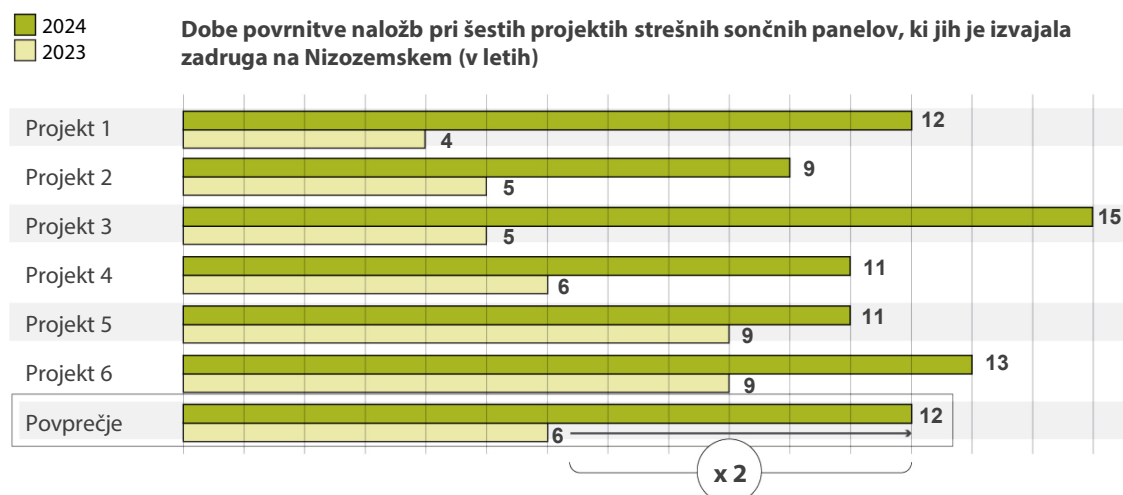
⁴⁵ REScoop.eu, [Leveraging European Public Funds to Support Energy Communities](#).

⁴⁶ [Citizens' Energy Package: citizens' engagement, energy communities and prosumerism](#), Evropski ekonomsko-socialni odbor, 2025, odstavek 1.3.

⁴⁷ J. Arnould in D. Quiroz, Friends of the Earth, [Energy communities in the EU: Opportunities and barriers to financing](#), oktober 2022.

⁴⁸ REScoop.eu, [Response to the Commission's call for evidence on the Citizens Energy Package](#), september 2025, str. 27.

Slika 13 | Dobe povrnitve naložb so skladne s pričakovanji iz Strategije EU za sončno energijo, vendar se razlikujejo glede na cene energije in izračun odkupne premije

Vir: Sodišče na podlagi računovodskih izkazov energetske zadruga za leti 2023 in 2024

81 Na **Poljskem** so energetske zadruga oproščene plačila omrežnine, zlasti v zvezi s podporo energiji iz obnovljivih virov, zmogljivostjo, sproizvodnjo in distribucijo. Grozdi so oproščeni plačila pristojbin za podporo energiji iz obnovljivih virov in sproizvodnjo ter lahko znižajo svojo distribucijsko tarifo (ko bo Komisija odobrila to obliko državne pomoči). Poleg tega lahko energetske zadruga in grozdi prejmejo podporo iz mehanizma za okrevanje in odpornost za infrastrukturo za energijo iz obnovljivih virov (do 91–95 % stroškov), za zadruga pa se lahko uporablja neto merjenje: člani lahko za vsako kilovatno uro, ki se dovede v omrežje, v naslednjih 12 mesecih brezplačno odvedejo 0,6 kWh. Glede na raziskave⁴⁹ bi lahko zaradi teh mehanizmov dobe povrnitve naložb za poljske energetske zadruga teoretično znašale od dveh let in pol do tri leta, kar je v skladu z analizo, ki ju je Sodišče izvedlo za zadruga in grozd, ki načrtujeta povrnitev svoje naložbe v treh letih. Energetske skupnosti državljanov niso upravičene do nobene oprostitve ali sheme podpore.

⁴⁹ J. Jasinski, M. Kozakiewicz, M. Sołtysik, *Analysis of the Economic Soundness and Viability of Migrating from Net Billing to Net Metering Using Energy Cooperatives*, Energies, zvezek 17, št. 6, 2024.

82 V Italiji so skupnosti upravičene do oprostitev omrežnin, saj se spremenljivi del tarife za prenos povrne za električno energijo, ki se souporablja znotraj skupnosti. Poleg tega Italija ponuja dve glavni spodbudi za skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov: odkupno premijo za energijo, ki se souporablja znotraj skupnosti (izračunana vsako uro) in izplačuje 20 let v višini približno 0,10 EUR na kWh, in nepovratna kapitalna sredstva, s katerimi se krije do 40 % upravičenih stroškov naložb in ki so financirana iz mehanizma za okrevanje in odpornost. Glede na različne študije primerov dobe povrnitve naložb trajajo pet do 14 let (glej [okvir 8](#)). Italijanski organi so na podlagi izračuna dobe povrnitve naložb za pet teoretičnih projektov (11–13 let) utemeljili višino državne pomoči.

Okvir 8

Primeri dob povrnitve naložb za italijanske skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov

Pri analizi ekonomske izvedljivosti skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov (v občini Tirano, regija Lombardija), opremljene z napravo za soproizvodnjo na biomaso, mini hidroelektrarno in fotovoltaičnim sistemom, je bila izračunana približno petletna doba povrnitve naložbe⁵⁰.

Študija izvedljivosti kalabrijske skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, opremljene z napravami za proizvodnjo in shranjevanje energije, je pokazala, da bi doba povrnitve naložbe trajala šest do osem let⁵¹.

Skupnost na področju energije iz obnovljivih virov z zmogljivostjo 2 MWp, ki jo vodi občina Assisi (Umbrija), je izračunala približno osem- do 14-letno dobo povrnitve naložbe⁵².

83 Romunija ne omogoča oprostitev omrežnin, energetske skupnosti pa niso upravičene do nobenih shem ali subvencij. Po navedbah deležnikov, s katerimi se je Sodišče sestalo, in glede nanedavno poročilo nevladnih organizacij je to eden glavnih izzivov.

⁵⁰ F. Ceglia, E. Marrasso, C. Roselli in M. Sasso, *Biomass-based renewable energy community: economic analysis of a real case study*, *Energies*, zvezek 15, št. 15, 2022.

⁵¹ D. Cirone, R. Bruno, P. Bevilacqua, S. Perrella in N. Arcuri, *Techno-Economic Analysis of an Energy Community Based on PV and Electric Storage Systems in a Small Mountain Locality of South Italy: A Case Study*, *Sustainability*, zvezek 14, št. 21, 2022.

⁵² E. Moretti, E. Stamponi, *The Renewable Energy Communities in Italy and the Role of Public Administrations: The Experience of the Municipality of Assisi between Challenges and Opportunities*, *Sustainability*, zvezek 15, št. 15, 2023.

- 84** V vseh štirih revidiranih državah se omrežnine plačujejo sorazmerno z električno energijo, porabljeno pri tradicionalnih dobaviteljih. V **Italiji** člani skupnosti za porabo električne energije, ki jo proizvedejo sami ali drugi člani, ne plačujejo vseh zadevnih omrežnin, s čimer se zmanjša njihov finančni prispevek k vzdrževanju in razvoju omrežja. Vendar vseeno ostajajo priključeni na omrežje, ki ga koristijo, ko samooskrba ni zadostna ali je ni. Ta vzorec je skupen vsem vrstam proizvajalcev-odjemalcev. Tako s širitvijo energetske skupnosti in samooskrbe vse večji delež omrežnih stroškov krijejo odjemalci, ki niso del takih skupnosti in nimajo dostopa do sredstev za proizvodnjo energije, in sicer so to običajno manj premožna gospodinjstva⁵³. Nobena od revidiranih držav članic ni uradno ocenila, kako znižane pristojbine, samooskrba in souporaba energije vplivajo na druge odjemalce.
- 85** To tveganje je poudaril tudi nizozemski nacionalni regulativni organ, zlasti zaradi velikega števila proizvajalcev-odjemalcev in energetskih združenj na **Nizozemskem** ter uvedbe koncepta souporabe energije januarja 2025. Ena od rešitev bi lahko bilo oblikovanje fiksnih – in ne sorazmernih – omrežnin, saj bi to pomenilo pravičnejšo porazdelitev bremena. Druga možna rešitev bi lahko bilo oblikovanje cen glede na čas porabe, tj. dinamična tarifna struktura, pri kateri se stroški električne energije razlikujejo glede na čas dneva.
- 86** Sodišče je na splošno ocenilo, da javna podpora na **Nizozemskem, Poljskem** in v **Italiji** omogoča dobe povrnitve naložb, ki so skladne s pričakovanji Komisije. Na **Nizozemskem** je obnovljivi sklad uspešen način uporabe javnih sredstev. Energetskim združenjem je v pomoč pri kritju začetnih stroškov projektov vetrne in sončne energije v zgodnjih razvojnih fazah, ki pogosto pomenijo ozko grlo. V **Romuniji** pa pomanjkanje subvencij ovira nastanek energetskih skupnosti. Sodišče ugotavlja tudi, da države članice niso uradno ocenile, kako so znižanja omrežnin vplivala na druge odjemalce.

⁵³ M. Van Steenberghe, A. D'hulster, J. Weytjens, M. Ovaere, in K. Schoors, [Tracking Demographic and Financial Trends in Renewable Energy Cooperative Membership in Belgium Using Survey and Bank Transaction Data](#), št. 1093 (2025); G. Koukoufikis, H. Schockaert, D. Paci, F. Filippidou, A. Caramizaru in drugi, [Energy Communities and Energy Poverty](#), JRC Science for Policy Report, EUR 31751 EN (Luxembourg, Urad za publikacije Evropske unije, 2023); Evropska agencija za okolje, [Energy Prosumers in Europe: Citizen participation in the energy transition](#), EEA Report, št. 01/2022 (Luxembourg, Urad za publikacije Evropske unije, 2022).

To poročilo je sprejel senat I, ki ga vodi članica Sodišča Joëlle Elvinger, v Luxembourggu na zasedanju 11. februarja 2026.

Za Evropsko računsko sodišče

Tony Murphy
predsednik

Prilogi

Priloga I – O reviziji

Energetske skupnosti

01 Energetske skupnosti so pravni subjekti, ki državljanom, malim podjetjem in lokalnim organom omogočajo proizvodnjo, upravljanje, souporabo in porabo lastne energije.

Po mnenju Komisije bi lahko prinesle več koristi, saj bi:

- prispevale k **cilju EU glede energije iz obnovljivih virov** s privabljanjem dodatnih zasebnih naložb za namestitve decentraliziranih sredstev za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov,
- povečale **udeležbo državljanov** – tudi tistih, ki ne morejo namestiti lastnih sredstev za proizvodnjo energije (npr. najemniki, družine z nizkimi dohodki in prebivalci stanovanj) – za spodbujanje energetskega prehoda na lokalni ravni. Tako lahko **javnost lažje sprejema** lokalne projekte na področju energije iz obnovljivih virov,
- zmanjšale **energijsko revščino**, saj se lahko proizvedena energija proda v omrežje ali razdeli med člane skupnosti ter tako zagotovijo stabilnejše cene električne energije in znižajo računi za člane, tudi za **ranljiva gospodinjstva**.

Financiranje, vloge in odgovornosti

02 Energetske skupnosti lahko kot upravičenke ukrepov za energijo iz obnovljivih virov zaprosijo za financiranje iz več skladov EU, kot sta Evropski sklad za regionalni razvoj ter mehanizem za okrevanje in odpornost. Slednji vključuje ukrepe z ocenjenimi stroški v višini **5,2 milijarde EUR**, pri čemer so s tem zneskom energetske skupnosti podprte neposredno ali posredno (npr. z ukrepi na področju energije iz obnovljivih virov), izplačati pa ga je treba do decembra 2026. Energetske skupnosti lahko ta sredstva na primer uporabijo za namestitev sončnih panelov ali vetrnih elektrarn.

03 Vloge in odgovornosti Komisije in držav članic so navedene na [sliki 1](#).

Slika 1 | Vloge in odgovornosti

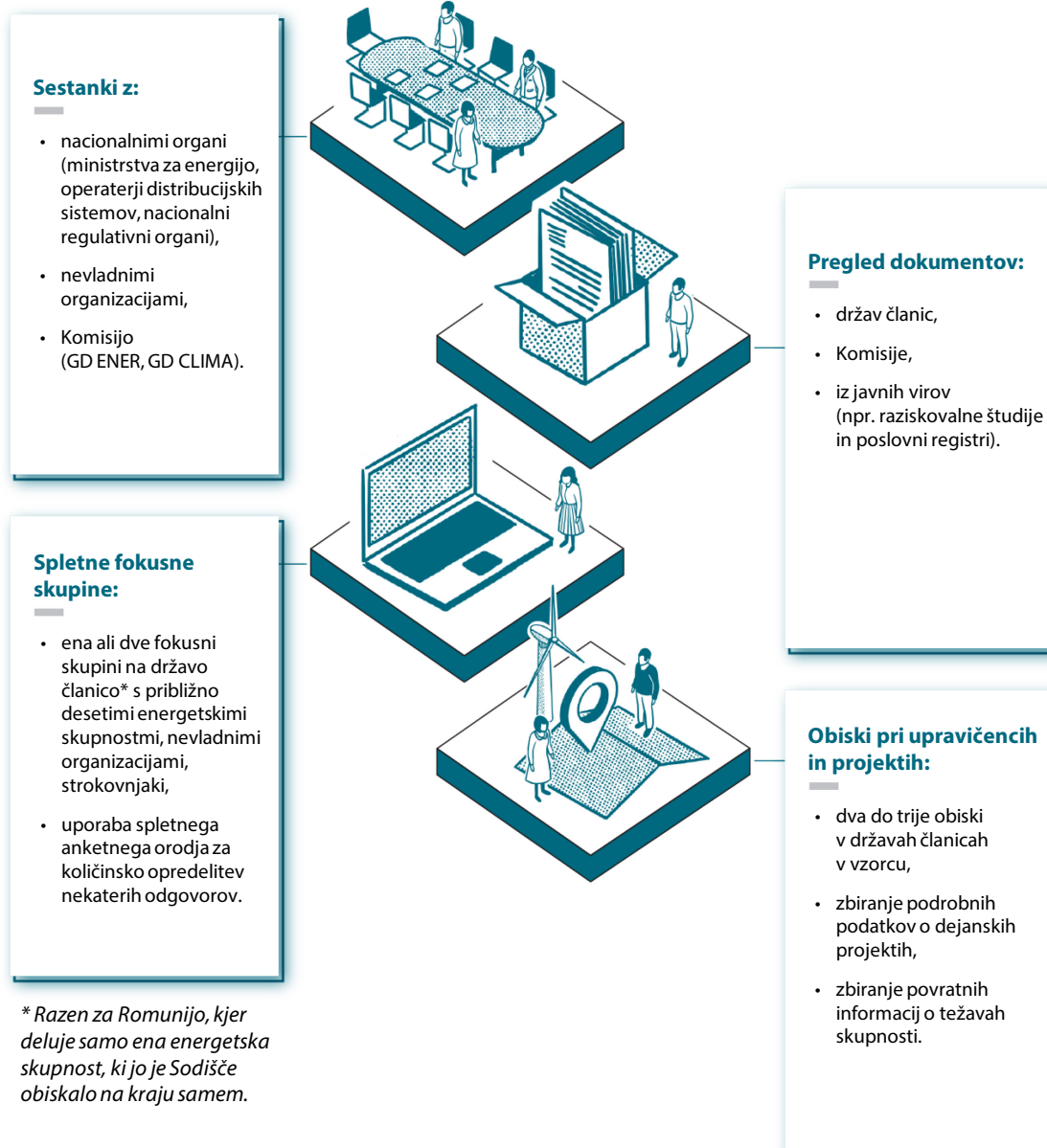

Vir: Sodišče

Obseg revizije in revizijski pristop

- 04** Cilj revizije Sodišča je bil oceniti, ali Komisija in države članice **uspešno spodbujajo energetske skupnosti**, da bi te prinesle svoje pričakovane koristi in da se doseže cilj EU, določen v Strategiji EU za sončno energijo. Sodišče je zato preučilo, ali:
- je Komisija določila **cilje EU** po načelu SMART, ki so jih podprle države članice, ali se ti ustrezno spremljajo in so na dobri poti, da bodo doseženi,
 - so Komisija in države članice vzpostavile **ustrezne pogoje** za uspešno delovanje energetskih skupnosti.
- 05** Sodišče je z revizijo zajelo Komisijo in štiri države članice v obdobju od decembra 2020 do julija 2025, ki je sledilo rokom za prenos zadevnih direktiv: [Direktive \(EU\) 2019/944](#) o notranjem trgu električne energije in [Direktive \(EU\) 2018/2001](#) o uporabi energije iz obnovljivih virov. Pri reviziji se je osredotočilo na proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, v zvezi s katero si je EU zastavila politični cilj, in ne na druge energetske storitve (kot je energijska učinkovitost). [Revizijska metodologija](#) Sodišča je skladna z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih je izdala [Mednarodna organizacija vrhovnih revizijskih institucij \(INTOSAI\)](#).
- 06** Na [sliki 2](#) je prikazano, kako je Sodišče pridobilo dokaze za svoje ugotovitve. Sodišče se je v okviru fokusnih skupin in z obiski na kraju samem posvetovalo z 2 % skupnosti na **Nizozemskem**, 20 % na **Poljskem**, 13 % v **Italiji** in 100 % v **Romuniji** (glej [tabelo 1](#)). Dodatne informacije je prejelo od zveze energetskih skupnosti EU in nacionalnih nevladnih organizacij, ki zastopajo energetske skupnosti.

Slika 2 | Revizijski pristop

Vir: Sodišče

Tabela 1 | Reprezentativnost fokusnih skupin in obiski na kraju samem

Država članica	Št. energetskih skupnosti jan. 2025	Št. udeležencev v fokusnih skupinah	Št. skupnosti, obiskanih na kraju samem	Reprezentativnost vzorca Sodišča
Nizozemska*	702	14	2	2 %
Poljska	61	10	2	20 %
Italija**	121	12	4	13 %
Romunija	1	0	1	100 %

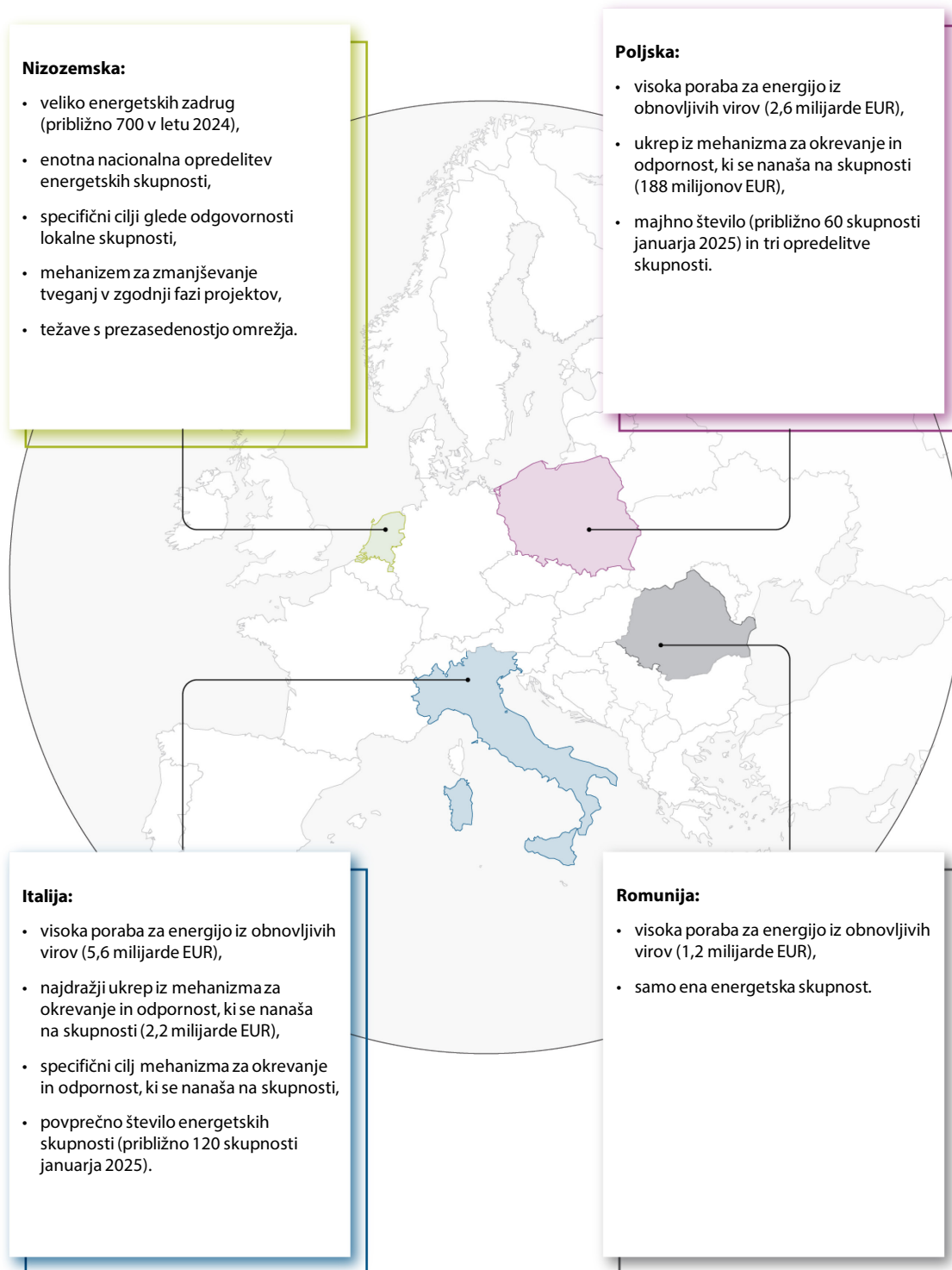
* Podatki za leto 2024; podatki za leto 2025 niso na voljo.

** Število pravnih subjektov, ne število sestav.

Vir: Sodišče

07 Sodišče je za revizijo izbralo štiri države članice, in sicer na podlagi njihove reprezentativnosti za stanje v EU (glej [sliko 3](#)).

Slika 3 | Razlogi za izbor držav članic

Vir: Sodišče

Priloga II – Obiskane energetske skupnosti

Država članica	Ime	Število članov	Infrastruktura za energijo iz obnovljivih virov	Proizvodna zmogljivost (kWp)	Proizvodnja energije v letu 2024 (MWh)
Nizozemska	Kennemer Kracht	315	Strešni sončni paneli	661	479
Nizozemska	Vrijstad Energie/ Vrijstad Windwinning	375	Strešni sončni paneli in solarni parki, vetrne elektrarne	7 351	11 001
Poljska	Słoneczna Żywiecczyzna	10	Strešni sončni paneli, geotermalna elektrarna	20 000	23 284
Poljska	Klaster Energii Powiatu Bielskiego	12	Strešni sončni paneli	975	976
Italija	La Buona Fonte	25	Strešni sončni paneli	19	20
Italija	Comunità energetica rinnovabile Antrodoco	49	Strešni sončni paneli	60	0
Italija	Comunità energetica rinnovabile diocesi Treviso	340	Strešni sončni paneli	1 900	1 430
Romunija	Cooperativa de Energie	949	Brez infrastrukture (stanje aprila 2025)	0	0

Priloga III – Odgovori držav članic na priporočila Sodišča

Priporočilo	Država članica	Odgovor
<p>Priporočilo 4</p> <p>Poročati o oceni ovir in potenciala pri razvoju skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov</p> <p>Italijansko ministrstvo za okolje in energetska varnost ter romunsko ministrstvo za energijo naj ocenita obstoječe ovire in potencial pri razvoju skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov.</p> <p>Ciljni rok za izvedbo: julij 2027.</p>	Italija	priporočilo sprejeto
	Romunija	priporočilo sprejeto
<p>Priporočilo 5(b)</p> <p>Spodbujati vlogo državljanov in ranljiva gospodinjstva</p> <p>Poljsko ministrstvo za podnebje in okolje, italijansko ministrstvo za okolje in energetska varnost ter romunsko ministrstvo za energijo naj oblikujejo določbe za spodbujanje vloge državljanov v energetskih skupnostih.</p> <p>Ciljni rok za izvedbo: december 2026.</p>	Poljska	priporočilo sprejeto
	Italija	priporočilo sprejeto
	Romunija	priporočilo sprejeto
<p>Priporočilo 6(b)</p> <p>Podpirati shranjevanje energije</p> <p>Nizozemsko ministrstvo za podnebje in zeleno rast ter poljsko ministrstvo za podnebje in okolje naj energetskim skupnostim zagotovita spodbude za razvoj shranjevanja energije (ločeno ali v kombinaciji s proizvodnjo energije iz obnovljivih virov) ali drugih storitev prožnosti, da se prispeva k zmanjšanju prezasedenosti omrežja.</p> <p>Ciljni rok za izvedbo: Julij 2027.</p>	Nizozemska	priporočilo sprejeto
	Poljska	priporočilo sprejeto

Kratice

Kratika	Opredelitev/razlaga
EESO	Evropski ekonomsko-socialni odbor
Eurostat	Statistični urad Evropske unije
GD ENER	Generalni direktorat Evropske komisije za konkurenco
GD CLIMA	Generalni direktorat Evropske komisije za podnebno politiko
HIER	Nizozemska fundacija za podporo energetske zadrugam
IMED	direktiva o notranjem trgu električne energije
kW/kWh/kWp/MW/MWh/MWp/GW/TWh	različne energetske enote: kilovat, kilovatna ura, kilovat vršne moči, megavat, megavatna ura, vršna moč v megavatih, gigavat, teravatna ura
RED II	prenovljena direktiva o energiji iz obnovljivih virov
SMART	specifični, merljivi, dosegljivi, relevantni in časovno opredeljeni cilji

Glosar

Pojem	Opredelitev/razlaga
Doba povrnitve naložbe	Čas, ki je potreben, da naložba z ustvarjanjem prihrankov ali prihodkov povrne začetne stroške.
Energetska revščina	Razmere, v katerih gospodinjstvo nima dostopa do osnovnih energetskih storitev, ki so potrebne za dostojen življenjski standard in zdravje, in sicer zaradi nezadostnih prihodkov, visokih stroškov energije in/ali slabe energetske učinkovitosti.
Evropski ekonomsko-socialni odbor	Posvetovalni organ EU, ki deluje kot forum za organizacije civilne družbe.
Evropski sklad za regionalni razvoj	Sklad EU za krepitev ekonomske in socialne kohezije v EU s financiranjem naložb za zmanjšanje neravnovesij med regijami.
LIFE	Finančni instrument za podpiranje izvajanja okoljske in podnebne politike EU s sofinanciranjem projektov v državah članicah.
Mehanizem za okrevanje in odpornost	Mehanizem finančne podpore EU za ublažitev gospodarskih in socialnih posledic pandemije COVID-19 in spodbujanje okrevanja ter spoprijemanje z izzivi za zeleno in digitalno preobrazbo.
Nacionalni energetski in podnebni načrti	Desetletni dokument, v katerem so opisani politike in ukrepi držav članic za doseg podnebnih ciljev EU.
Nacionalni regulativni organ	V tem poročilu se ta izraz uporablja za neodvisni javni organ, ki nadzoruje trg električne energije države članice, zagotavlja uspešno delovanje njenega elektroenergetskega sistema, varuje interese potrošnikov, preprečuje diskriminacijo in spremlja skladnost z energetskimi pravili EU.
Obrazloženo mnenje	Uradna zahteva državi članici, naj spoštuje pravo EU, ki jo Komisija pošlje kot drugi del postopka za ugotavljanje kršitev, kadar ta država kljub prejemu uradnega opomina še vedno krši svoje obveznosti.
Ocena učinka	Analiza verjetnih (predhodna ocena) ali dejanskih (naknadna ocena) učinkov pobude politike ali drugega ukrepa.
Odkupna premija	Instrument politike, s katerim se proizvajalcem plača premija, ki je dodatek k tržni ceni njihove proizvedene električne energije.
Operater distribucijskega sistema	Organ, odgovoren za obratovanje, razvoj in vzdrževanje sistema za distribucijo električne energije na določenem območju.
Postopek za ugotavljanje kršitev	Postopek, sestavljen iz več faz, ki ga začne Komisija proti državi članici EU, ki ne izpolnjuje svojih obveznosti v skladu z zakonodajo EU.
Prenos	Vključitev določb direktive EU v nacionalno pravo.
Preverjanje prenosa	Ocena skladnosti nacionalnih izvedbenih ukrepov z določbami direktive.
Prezasedenost omrežja	Stanje, ko ni zadostne zmogljivosti za prenos vse razpoložljive energije z ene točke na omrežju na drugo.

Prilagajanje odjema	Prilagajanje porabe električne energije s strani končnih uporabnikov (npr. s shranjevanjem električne energije ali kasnejšo porabo) zaradi odzivanja na tržne signale.
Proizvajalec-odjemalec	Porabnik energije, ki tudi proizvaja lastno energijo.
Souporaba energije	Razdelitev električne energije, proizvedene v energetske skupnosti, med njene člane.
Storitve prožnosti	Ukrepi za preprečevanje prezasedenosti elektroenergetskega sistema z ohranjanjem ravnovesja med ponudbo in povpraševanjem.
Točka „vse na enem mestu“	V tem poročilu se ta izraz uporablja za enotno kontaktno točko, na kateri lahko energetske skupnosti pridobijo nasvete in urejajo upravne zadeve.
Uradni opomin	Pisno sporočilo Komisije državi članici EU kot prvi korak v postopku za ugotavljanje kršitev.

Odgovori Komisije

<https://www.eca.europa.eu/sl/publications/sr-2026-10>

Časovnica

<https://www.eca.europa.eu/sl/publications/sr-2026-10>

Revizijska ekipa

Sodišče v posebnih poročilih predstavlja rezultate svojih revizij politik in programov EU ali tem upravljanja, ki se nanašajo na posamezna področja proračuna. Te revizijske naloge izbere in oblikuje tako, da imajo kar največji možni učinek, pri čemer upošteva tveganja za smotrnost poslovanja ali skladnost, višino zadevnih prihodkov ali porabe, pričakovan razvoj dogodkov ter politični in javni interes.

To revizijo smotrnosti je opravil revizijski senat I – Trajnostna raba naravnih virov, ki ga vodi članica Sodišča Joëlle Elvinger. Revizijo je vodil član Sodišča João Leão, pri njej pa sta sodelovali vodja njegovega kabineta Paula Betencourt in atašejka v njegovem kabinetu Sofia Batalha, vodilna upravna uslužbenka Florence Fornaroli, vodja naloge Olivier Prigent ter revizorji Jaroslaw Smigiel, Michał Szwed, Ana Popescu, Bob De Blick, Olivia Saraco in Anna Kozlova. Jezikovno podporo so zagotovili Ingrid Van Gent, Paola Magnanelli, Simona Marincean in Mark Smith, grafično pa Alexandra Damir-Binzaru.

Od leve proti desni: Paula Betencourt, Olivia Saraco, João Leão, Michał Szwed, Florence Fornaroli, Anna Kozlova, Olivier Prigent.

AVTORSKE PRAVICE

© Evropska unija, 2026

Politika Evropskega računskega sodišča (Sodišča) glede ponovne uporabe je določena v njegovem sklepu o politiki odprtih podatkov in ponovni uporabi dokumentov [ECA Decision No 6-2019](#).

Če ni drugače navedeno (npr. v posameznih obvestilih o avtorskih pravicah), so vsebine Sodišča, ki so v lasti EU, pod licenco [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Praviloma je zato ponovna uporaba dovoljena, če se ustrezno navede vir in označijo morebitne spremembe. Kdor ponovno uporabi vsebine Sodišča, ne sme potvoriti prvotnega pomena ali sporočila. Sodišče ni odgovorno za morebitne posledice ponovne uporabe.

Če so na gradivu prikazane določljive fizične osebe, npr. na fotografijah uslužbencev Sodišča, ali če gradivo vsebuje dela tretjih oseb, je treba pridobiti dodatne pravice.

Kadar je pridobljeno tako dovoljenje, se z njim razveljavi in nadomesti zgoraj omenjeno splošno dovoljenje, zato morajo biti v njem jasno navedene morebitne omejitve glede uporabe.

Za uporabo in prikazovanje vsebin, katerih lastnica ni EU, je morda treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov avtorskih pravic.

Fotografija na naslovnici: © NOVA – stock.adobe.com.

Okvir 1, prva majhna fotografija: © Amar Sjauw En Wa.

Slika 12, zemljevid: © Netbeheer Nederland, © Esri Nederland, © MapTiler, © OpenStreetMap

Programska oprema ali dokumenti, za katere veljajo pravice industrijske lastnine, kot so patenti, blagovne znamke, registrirani modeli, logotipi in imena, niso vključeni v politiko Sodišča glede ponovne uporabe.

Na spletiščih institucij Evropske unije znotraj domene europa.eu so povezave do spletišč tretjih oseb. Ker Sodišče na ta spletišča ne more vplivati, vas poziva, da preberete njihove dokumente o politiki glede varstva osebnih podatkov in avtorskih pravic.

Uporaba logotipa Sodišča

Logotip Sodišča se ne sme uporabljati brez predhodnega soglasja Sodišča.

HTML	ISBN 978-92-849-7051-3	ISSN 1977-5784	doi:10.2865/6087597	QJ-01-26-012-SL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7052-0	ISSN 1977-5784	doi:10.2865/5024792	QJ-01-26-012-SL-N

CITIRANJE TE PUBLIKACIJE

Evropsko računsko sodišče, [Posebno poročilo 10/2026](#): Energetske skupnosti – Potencial še ni dosežen, Urad za publikacije Evropske unije, 2026.

Po napovedih naj bi polovico energije iz obnovljivih virov, potrebne za doseg cilja EU glede podnebne nevtralnosti, proizvedli državljani in državljanke. Energetske skupnosti so pravni subjekti, ki državljanom, malim podjetjem in lokalnim organom omogočajo proizvodnjo, upravljanje, souporabo in porabo lastne energije. Skupnosti lahko prispevajo k energetskega prehodu, večji cenovni dostopnosti in udeležbi državljanov.

EU je dosegla le 27 % svojega cilja, da bi bila do leta 2025 v vsaki občini v EU z več kot 10 000 prebivalci vsaj ena energetska skupnost. Ta cilj ni dovolj relevanten, utemeljen in spremljan. EU ni dovolj jasno opredelila, kako bi lahko v energetskih skupnosti sodelovala tudi združenja lastnikov stanovanj. Poleg tega vlade niso ustvarile pogojev, potrebnih za podporo energetskim skupnostim, kot so spodbude za shranjevanje električne energije, s čimer bi omogočile lažje priključevanje proizvajalcev električne energije na omrežje. Sodišče je izreklo priporočila za odpravo teh pomanjkljivosti.

Posebno poročilo Sodišča v skladu z drugim pododstavkom člena 287(4) PDEU.

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Urad za publikacije
Evropske unije

EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1

Vprašanja: eca.europa.eu/sl/contact

Spletišče: eca.europa.eu

Družbena omrežja: @EUauditors